

KONKURRENSVERKET

Årsredovisning 2019

KONKURRENSVERKET
Swedish Competition Authority

Konkurrensverket
Stockholm, februari 2020

Generaldirektören har ordet

En grund för effektiv tillsyn

Det känns mycket tillfredsställande att konstatera att Konkurrensverkets medarbetare under det gångna året har gjort ett mycket gott arbete. Våra beslut, rapporter, ställningstaganden, den forskning vi finansierar och den domstolspraxis som följer av våra utredningar har bidragit med ökad kunskap och väglett marknadsaktörer om hur de får agera inom lagens ramar. Vi har lämnat ett stort antal förslag på åtgärder som kan leda till effektiv konkurrens och framgångsrika offentliga upphandlingar. Vi har också lagt en organisatorisk grund för att fortsätta att utveckla ett effektivt tillsynsarbete.

Den interna organisationen präglas i dag av kortare avstånd mellan mig som myndighetschef och medarbetarna. Vi arbetar aktivt för att utveckla ett tillitsbaserat arbetssätt där varje medarbetares engagemang och expertkunskap ska tas tillvara. Vi har också flyttat till mer ändamålsenliga och flexibla lokaler.

Konkurrensverket har inte kapacitet att utreda alla inkommande tips och därför är det viktigt att ha tydliga riktlinjer varför vi prioriterar ett visst ärende framför ett annat. Våra resurser ska användas där de gör bäst nytta. I dialog med våra intressenter har vi sett över och uppdaterat vår policy för hur vi ska prioritera bland de många tips och klagomål vi får in. Sammantaget ska förändringar och kommunikationsinsatser som vi nu genomför leda till en större tydlighet avseende hur vi prioriterar. Det kan i sin tur leda till att kvaliteten avseende de tips och klagomål som kommer in till oss förbättras.

För att få fram prejudikat på upphandlingsområdet har vi drivit ett antal ärenden av principiell betydelse i domstol. Ett sådant ärende gällde att vi anser att SJ ska följa upphandlingsreglerna inom sin transportverksamhet. Efter att Högsta förvaltningsdomstolen begärt, och fått, ett avgörande från EU-domstolen har vi fått den frågan klarlagd. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens dom ska SJ följa upphandlingsreglerna. Denna typ av besked från domstolar är viktigt för att ge vägledning i hur regler ska tolkas.

På områden där det ännu inte finns prejudikat från domstolar om tolkningar av lagarna har Konkurrensverket under året presenterat två ställningstaganden som gäller reglerna kring offentlig upphandling. Genom att på detta sätt förmedla vår syn i en för många osäker fråga strävar vi efter att skapa tydlighet, vilket kan spara resurser hos bland annat upphandlande myndigheter. Den myndighet som följer ett ställningstagande kan känna sig trygg vid en eventuell granskning från vår sida. Ställningstagandena är enligt vår bedömning en effektiv hjälp i vårt förebyggande tillsynsarbete. Vi kommer därför att fortsätta att ta fram ställningstaganden på fler områden framöver.

Inom ramen för vårt tillsynsarbete av konkurrenslagen har vi ett tiotal större utredningar som pågår. Vi räknar med att flera av dessa utredningar kommer att slutföras inom kort. Vi strävar efter att kombinera konkreta tillsynsåtgärder och informationsspridning för att tillsynen ska få största möjliga effekt. Syftet är att fler företag ska avhålla sig från att missbruka sin marknadsakt eller samarbeta på ett konkurrensskadligt sätt.

Ny kunskap om konsumenter och marknader är centralt för att kunna driva på i arbetet för effektiv konkurrens och offentlig upphandling. Det finns en särskild efterfrågan på ökad kunskap om digitala plattformar, och vi har därför initierat en sektorsundersökning på detta område. Hur konsumenter och konkurrenter påverkas av digitala handelsplattformar för varor och tjänster är av betydelse för hur vi ska kunna säkra en fungerande konkurrens framöver. Ytterst är det konsumentnyttan som står i fokus även för detta arbete.

Rikard Jermsten
Generaldirektör

Innehåll

Generaldirektören har ordet	3
En grund för effektiv tillsyn	3
Konkurrensverkets uppdrag och vision	7
Årsredovisningens disposition	8
Styrning och uppföljning	9
Konkurrensverkets tillsynsverksamhet	11
Konkurrens	15
Offentlig upphandling	23
Rapporter och analyser	36
Egeninitierade rapporter	36
Rapporter till EU-kommissionen	37
Resultat av rapport- och analysverksamheten	37
Remisser	39
Exempel på yttranden under 2019	39
Remissernas resultat	41
Samverkan	42
Samverkan mot osund konkurrens och korruption	42
Samverkan med länsstyrelserna	43
Samverkan med Upphandlingsmyndigheten	43
Samverkan med Post- och telestyrelsen	44
Samverkan och samråd kring digitalisering och spelmarknadsfrågor	44
Samverkan med andra myndigheter, kommittéer och utredningar	44
Resultat av samverkan	46
Forskning	47
Projekt som har fått forskningsmedel beviljade 2019	47
Uppdragsforskning	50
Forskningsseminarium och uppsatstävling	51
Rådet för forskningsfrågor	53
Forskningens resultat	53
Internationellt arbete	54
EU	54
Nordiskt samarbete	55
Organisation for Economic Cooperation and Development	56
International Competition Network	57

Resultat av det internationella arbetet	58
Kommunikation	59
Kommunikationsinsatser, kanaler och kanalval	59
Konkurrensverket i media.....	64
Kunskap om regelverken och förtroende för myndigheten.....	64
Kommunikationens resultat	65
Organisation och kompetensförsörjning	66
Organisation.....	66
Nya lokaler	66
Kompetensplanering och rekrytering	66
Kompetensutveckling	67
Attraktiv arbetsplats.....	68
Nyckeltal	69
Fakta i korthet	70
Ekonomisk översikt	75
Sammanställning över väsentliga uppgifter	77
Resultaträkning	79
Balansräkning	80
Anslagsredovisning	82
Redovisning av beställningsbemyndiganden	83
Noter och tilläggsupplysningar	84
Tilläggsupplysningar	84
Noter.....	87

Konkurrensverkets uppdrag och vision

Konkurrensverket är Sveriges förvaltningsmyndighet för konkurrensfrågor. Vår uppgift är att arbeta för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna. Vår ambition är att Konkurrensverket ska vara en professionell, kompetent, förtroendegivande och effektiv myndighet som bidrar till konsumentnytta genom arbetet med att säkerställa och utveckla konkurrensen i privat och offentlig verksamhet.

Konkurrensverket är också tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen. Vi arbetar för en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer. En aktiv, tydlig och transparent tillsyn ska bidra till effektiva och korrekta upphandlingar.

Vår vision, som sammanfattar både vårt uppdrag på konkurrensområdet och tillsynen av den offentliga upphandlingen, är *Välfärd genom väl fungerande marknader*.

Konkurrensverkets uppdrag framgår av förordningen (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket och de årliga regleringsbrev. Utöver att bedriva tillsyn har vi ett uppdrag att stödja och utveckla forskningen inom det konkurrens- och upphandlingsrättsliga områdena. Vi har också ett tydligt uppdrag att bedriva ett omfattande nationellt och internationellt samarbete inom verksamhetens områden. Vi sprider information och ökar kunskapen om upphandling och konkurrens. Vi visar att tillsyn ger resultat.

Under 2019 har Konkurrensverket i enlighet med instruktionen och regleringsbrevet för myndighetens verksamhetsområde arbetat med:

- lagtillämpning och tillsyn
- förbättringsåtgärder
- kunskapsspridning
- forskning
- internationellt arbete
- samverkan med andra myndigheter och aktörer.

Årsredovisningens disposition

Årsredovisningen utgår från Konkurrensverkets åiterrapporteringskrav i regleringsbrev och instruktion. Årsredovisningen inkluderar avsnitt om konkurrens, offentlig upphandling, rapporter och analyser, remisser, samverkan, forskning, internationellt arbete, kommunikation, organisation och kompetensförsörjning, fakta i korthet och finansiell redovisning.

Vi inleder med att övergripande redogöra för *Konkurrensverkets tillsynsverksamhet*, där vi bland annat diskuterar prioriteringar i vår tillsyn, både avseende konkurrens- och upphandlingstillsyn. Vi berättar även om uppföljningar och vilka resultatindikatorer vi använder oss av i tillsynen. Mer detaljerade beskrivningar av enskilda ärenden återfinns i en kompletterande tillsynsrapport som vi årligen publicerar.

I avsnittet om *Konkurrens* redogör vi för hur vi anser att vår tillsyn bidrar till effektivare konkurrens och till väl fungerande marknader. Vi redovisar antalet ärenden inom ramen för tillämpningen av konkurrenslagen (2008:579). Avslutningsvis belyser vi transparenslagen, lagen (2014:836) om näringsförbud samt förordningen (1994:1808) om behöriga myndigheter på den civila luftfartens område.

I den efterföljande delen kommer vi in på *Offentlig upphandling* där vi redogör för områden som varit föremål för tillsyn och åtgärder som vidtagits för ökad regel efterlevnad. Vi redovisar ärenden i vilka frågan om upphandlingsskadeavgift aktualiserats, och tar även upp den rättsliga utvecklingen inom den offentliga upphandlingen samt förutsättningarna för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar.

Under *Rapporter och analyser* samt i avsnittet om *Remisser* redogör vi för förslag till regeländringar och andra åtgärder för att undanröja konkurrenshinder och för att möjliggöra effektiva upphandlingar. Vi belyser årets publicerade rapporter och redovisar sammanfattande exempel på yttranden utifrån ett urval baserat på branschtillhörighet.

I avsnittet *Samverkan* redogör vi för vår samverkan med myndigheter och andra aktörer, bland annat samarbeten med Upphandlingsmyndigheten, länsstyrelserna, Konsumentverket och Datainspektionen. Här tar vi även upp samarbetet med Post- och telestyrelsen, som följer av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation samt förordningen (2016:602) om finansiering av Post- och telestyrelsens verksamhet.

I den del som berör *Forskning* ger vi en kortfattad beskrivning av forskningsprojektet och relaterade insatser under året, inklusive uppdragsforskning, uppdelat på konkurrens och offentlig upphandling. Vi redovisar könsuppdelad statistik avseende antalet ansökningar om forskningsmedel som kommit in under året, antalet forskningsprojekt som beviljats stöd och totalt beviljade medel. Översiktligt tar vi

upp hur resultatet av forskningen bidrar till ökade kunskaper internt, såväl som externt hos verksamhetens intressenter.

Därefter belyser vi *Internationellt arbete* och redogör för internationell samverkan och bidrag till den internationella utvecklingen relaterat till myndighetens verksamhet.

Insatser på kommunikationsområdet går vi närmare in på i avsnittet om *Kommunikation*. Utifrån årets undersökning bland allmänheten redogör vi även för uppfattningen om Konkurrensverket och vår verksamhet. Vi belyser kännedom om och förtroende för Konkurrensverket samt synen på konkurrens- och upphandlingsfrågor.

I den avslutande delen om *Organisation och kompetensförsörjning* redogör vi för organisationsförändringar och för hur vi säkerställer att vi har kompetens för att fullgöra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och regleringsbrev. Sist presenterar vi fakta i korthet och finansiell redovisning.

Styrning och uppföljning

Konkurrensverket följer kontinuerligt upp verksamhetens aktiviteter, processer och projekt. Styr- och uppföljningsverktyg är ärendehanteringssystem, omvärlds- och mediebevakning, ekonomi- och personaladministrativa system. Konkurrensverket anlitar Statens servicecenter för löneadministration och fakturahantering. Systemet Primula används för egenrapportering och registrering av bland annat frånvaro, ledighet, ersättning och utlägg.

Årsredovisningen och förändringarna i resultatredovisningen 2019

Under hösten 2018 påbörjade vi förändringarna mot ett mer effektorienterat sätt att återredovisa enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. De uppgifter som redovisas ska ge underlag för regeringens uppföljning, prövning eller budgetering av myndighetens verksamhet. De ska också utgöra ett underlag för att bedöma yttre och inre effektivitet. Den yttre effektiviteten handlar om ifall resultatet blev som förväntat, medan den inre mäter resurseffektiviteten i genomförandet.

Regeringen har inte formulerat mål för vår verksamhet. Konkurrensverket har dock formulerat egna mål som kopplar till våra uppgifter. Målen har utarbetats och justerats under flera år genom diskussioner i ledningsgruppen, interna chefsseminarier och inhämtning av synpunkter från medarbetarna. I samband med utarbetandet av dessa mål har vi även formulerat resultatindikatorer. De av indikatorerna som vi bedömer ligger i linje med de rekommendationer som Ekonomistyrningsverket ger för resultatredovisningen kommer att redovisas i avsnitten om konkurrenstillsynens respektive upphandlingstillsynens resultat och i den del som rör kunskap om regelverken och förtroende för myndigheten.

Strategiska satsningar under 2019

För 2019 har Konkurrensverket lyft tre strategiska satsningar i den myndighetsövergripande verksamhetsplanen. Med strategisk satsning avses ett område, en sakfråga eller en bransch som berör en stor del av Konkurrensverkets verksamhet och som vi bedömer bör prioriteras särskilt under en viss tidsperiod. Prioriteringen kan exempelvis handla om resurser, kunskapsuppbyggnad eller extern kommunikation.

Våra strategiska satsningar har under året varit digitalisering, konkurrensbegränsande offentlig upphandling och konkurrenssituationen inom byggsektorn. Medarbetarna har varit involverade i valet av satsningarna. De strategiska satsningarna har präglat vår verksamhet under året, något som redovisas under respektive avsnitt i årsredovisningen.

Konkurrensverkets tillsynsverksamhet

Väl fungerande konkurrens på marknaden gynnar konsumenterna. När företag konkurrerar med varandra pressas de att bli mer effektiva. Detta skapar förutsättningar för högre kvalitet på varor och tjänster och för nya produkter, samtidigt som priserna hålls nere.

Varje år upphandlas stora mängder varor och tjänster av offentliga aktörer. Värdet av de inköp som omfattas av upphandlingslagarna omsätter varje år omkring 700 miljarder kronor. Det motsvarar en sjättedel av BNP. Offentlig upphandling har därmed en betydande inverkan på Sveriges ekonomi.

Konkurrensverket är tillsynsmyndighet över konkurrens- och upphandlingsreguleringen. Tillsynen bedrivs vi i form av utredningar och processer i domstol, samt kunskapspridning genom kommunikativa insatser. Vår bedömning är att en effektiv tillsyn bör omfatta såväl förebyggande insatser som skarpa sanktioner, då dessa delar utgör ett viktigt komplement till varandra. Vi strävar därför efter att kombinera tillsyn och informationsspridning för att få största möjliga effekt.

Urvalet av vilka ärenden som ska utredas gör vi utifrån vår prioriteringspolicy där olika relevanta faktorer redovisas. Den allmänna utgångspunkten i policyn är att vi prioriterar ärenden som har ett generellt intresse och som leder till tydliga resultat. Syftet är alltid att främja en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer.

Uppföljningar i syfte att visa på resultat av tillsynen

Det är viktigt för oss att lära av de prioriteringar vi har gjort och utredningar som vi har bedrivit. Vi anser att uppföljningar och utvärderingar bidrar till en effektiv tillsyn. Flertalet projektagda utredningar inom konkurrenstillsynen utvärderas och ett urval följs upp. Även upphandlingstillsynsärenden följs upp vartannat år genom en enkätundersökning i syfte att fånga upp lärdomar och förbättringsförslag.

I vissa utvalda ärenden kan vi välja att följa upp vad som hänt på marknaden efter att vi har avslutat vår utredning. Inom konkurrenstillsynen kan exempelvis nytillträden, eventuella konkurser, prisutveckling och anbudslämnare i upphandlingar vara relevanta parametrar att studera. Vi har under 2019 valt att inleda en uppföljning (dnr 668/2019) av ett koncentrationsärende (dnr 578/2015 och 118/2016) på marknaden för fjärrvärmerör.

Vi har under 2019 även inlett en undersökning (dnr 333/2019) som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet (KOS). Vi vill undersöka hur kommuner arbetar med frågor som rör kommunal konkurrens med privata aktörer samt vilka tecken på problem som finns. Syftet är att utvärdera i vilken utsträckning KOS-bestämmelsen och Konkurrensverkets tillsyn fångar upp vanliga konflikter som finns. Resultatet av undersökningen kommer att publiceras i en rapport under 2020.

År 2019 har vi också inlett ett arbete med en uppföljning av tidigare tillsynsinsatser enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) för att tydligare kunna se hur vi bör använda våra resurser. I arbetet ingår även att undersöka vilka frågor som myndigheten fått ta emot avseende LOV genom åren.

Undersökningar för att skaffa viktig kunskap i tillsynen

Olika typer av undersökningar kan bidra med viktig information som hjälper oss att rikta in vår tillsyn och kommunikation där den gör mest nytta. Konkurrensverket använder sig därför återkommande av enkäter, rundabordssamtal och andra typer av undersökningar för att skaffa kunskap om olika branscher och sakfrågor.

I slutet av 2018 genomförde vi en enkätundersökning om karteller och korruption inom delar av byggbranschen samt en undersökning om osund konkurrens bland upphandlare. Syftet var att uppmärksamma hinder mot en effektiv konkurrens genom att skaffa oss kunskap om branschens egen uppfattning rörande förekomsten av karteller och korruption samt om det finns behov av att genomföra riktade informationsinsatser om eftergiftsprogrammet. År 2005 genomförde vi en liknande undersökning och vi ville följa upp hur synen på karteller och kännedomen om eftergift har utvecklats. Under 2019 har vi använt resultatet av undersökningen vid seminarier i Almedalen och i utarbetandet av en rapport om osund konkurrens som kommer att publiceras i mars 2020.

I februari 2019 anordnade vi ett rundabordssamtal för ombud om förhör. I oktober bjöd vi även in ombud till rundabordssamtal om ålägganden. Våra möten med ombud syftar till att effektivisera och förbättra vårt arbete med förhör och uppgiftsinhämtning genom att hämta in synpunkter från våra intressenter. I december 2019 höll vi också två rundabordssamtal om prioriteringar i tillsynen. Sammantaget har dessa möten bidragit med viktig kunskap som hjälper oss att utveckla och förbättra verksamheten.

Riksrevisionens granskning av tillsynen

Under 2018 och 2019 har Konkurrensverkets tillsynsverksamhet varit föremål för en granskning av Riksrevisionens effektivitetsrevision. Granskningsrapporten publicerades i oktober 2019¹ och innehöll rekommendationer rörande tillsynen och hur vi prioriterar, något som har utgjort en viktig kunskapskälla i vårt arbete att utveckla verksamheten.

Resultatindikatorer för tillsynsverksamheten

En resultatindikator som rör både upphandlings- och konkurrenstillsynen är utvecklingen av antalet tips och klagomål som kommer in till Konkurrensverket och hur stor andel som leder till prioritering och initiering av ett ärende.

Under året har ungefär 270 upphandlingstips kommit in och av dessa prioriterades cirka 65 stycken, vilket utgör drygt en femtedel. Dessutom har elva ärenden som noterats i vår omvärldsbevakning prioriterats. Det totala antalet tips har ökat, medan det totala antalet prioriterade ärenden har minskat² sedan föregående år.³ Ökningen av antalet tips sammanfaller med införandet av ett visselblåsarsystem för upphandlingstips, vilket troligen är en del av förklaringen. Vad gäller upphandlingsärenden så ser vi en minskning av andelen prioriterade ärenden. Anledningen till minskningen är att utredningsresurser i ökad utsträckning har skjutits till i ett tidigt ärendeskede, vilket medfört att fler ärenden har kunnat prioriteras bort på ett tidigt stadium.

Vad gäller konkurrenstillsynen har Konkurrensverket handlagt lika många klagomål under 2019 som under 2018. Däremot har fler ärenden prioriterats för fördjupad utredning 2019, fem ärenden i förhållande till tre. Skälen till detta är att fler klagomål som inkommit under 2019 har indikerat allvarligare konkurrensproblem än under 2018.

---

¹ Konkurrensverkets tillsyn – förutsättningar för effektivt resursutnyttjande (RiR 2019:6).

² 2018: 190 inkomna tips, 60 prioriterade tips, 20 prioriterade ärenden från omvärldsbevakningen.

³ Notera att beslut om prioritering sker inom 1–3 månader, vilket medfört att samtliga tips som inkom 2019 inte har hunnit bedömas vid årsredovisningens färdigställande.

I följande avsnitt redogör vi för Konkurrensverkets insatser under året avseende konkurrens- respektive upphandlingstillsynen. Vi kan se direkta resultat av vår tillsynsverksamhet i form av de beslut vi fattar och den domstolspraxis som följer av våra utredningar. Sådana avgöranden i sakfrågor ger våra intressentgrupper och marknadsaktörer vägledning om hur de bör agera för att följa de lagar som vi är tillsynsmyndighet för. Vi resonerar också om tillsynens resultat utifrån de av våra övriga resultatindikatorer, utöver tips, som är direkt kopplade till tillsynen, det vill säga:

- Antalet och andelen ärenden som lett till stämningsansökan, avgiftsföreläggande, ansökan om upphandlingsskadeavgift, beslut om åläggande/åtagande, tillsynsbeslut på upphandlingsområdet eller avskrivningsbeslut på grund av förändrat beteende i tillsynen.
- Antalet och andelen beslut om att förbjuda koncentrationer, koncentrationsanmälningar som dras tillbaka under handläggningen samt beslut att godkänna koncentrationer med åtaganden eller beslut om åläggande att genomföra vissa åtgärder.
- Antal och andel olika utfall i domstol där Konkurrensverket väckt talan och där beslut i ärenden har överklagats.
- Genomsnittlig handläggningstid från registrering till beslut i avskrivningsärenden inom tillsynen och utvecklingen över tid.
- Genomsnittlig handläggningstid från registrering till beslut i ärenden som inte skrivs av inom tillsynen och utvecklingen över tid.

Konkurrens

Konkurrenstillsyn

Konkurrensverket har tillsynsansvar för konkurrenslagen (2008:579) och artiklarna 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF). Konkurrenslagen innehåller tre förbud: förbud mot konkurrensbegränsande samarbete, förbud mot missbruk av dominerande ställning samt en möjlighet att meddela förbud mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Lagen innehåller också regler om kontroll av företagskoncentrationer.

Konkurrenstillsynens resultat

Vi strävar efter att Konkurrensverkets beslut ska vara tydliga och vägledande. Marknadens aktörer, tipsare och klagande har under året fått flera viktiga svar och klargöranden från oss. Våra avgöranden i sakfrågor har en förebyggande effekt då de vägleder marknadens aktörer om hur de får agera inom lagens ramar. De kan även bidra till att överträdelser upphör, eftersom oseriösa aktörer kan avskräckas av möjligheten att drabbas av sanktioner. När vi genom vår tillsyn på detta sätt uppnår en förändring på marknaden så kan också konsumenter och skattebetalare dra nytta av de fördelar i form av lägre priser, högre kvalitet och ökad innovation som en väl fungerande konkurrens medför. Konkurrensen leder till en ekonomisk utveckling som bidrar till vår gemensamma välfärd.

Våra beslut och den domstolspraxis som följer av våra utredningar utgör ett konkret resultat av tillsynen och är därför en av de resultatindikatorer som vi har valt. Inom konkurrenstillsynen följer vi upp antalet och andelen ärenden som lett till stämningsansökan, avgiftsföreläggande, beslut om åläggande/åtagande eller avskrivningsbeslut med hänsyn till förändrat beteende. Att vi redogör för just dessa typer av avslut beror på att vi anser att när ett ärende avslutas på något av dessa sätt har det varit en korrekt bedömning att prioritera det. Under året har vi inom konkurrenstillsynen fattat två beslut som faller inom någon av dessa kategorier. Det utgör 50 procent av de totalt fyra ärenden som prioriterats för djupare utredning och som avslutats under 2019.⁴ Årets siffra innebär en ökning jämfört med 2018. Detta kan vara ett tecken på att våra prioriteringar har varit mer träffsäkra. För att säkert kunna uttala sig om detta behöver vi dock följa resultatet över en längre tid.

---

⁴ Totalt har det avslutats fem ärenden som prioriterats för djupare utredning. Då två av dessa båda gäller tågoperatörers möjligheter att sälja biljetter via SJ online har vi ovan valt att redovisa ärendena som ett utredningsärende.

Tilläggs bör i detta sammanhang att vi under 2019 även för första gången sedan 2012 har fattat beslut om ett interimistiskt ingripande i ett tillsynsärende. Interimistiska beslut ingår inte i resultatindikatorn, men möjligheten att fatta denna typ av beslut som förbjuder ett agerande innan utredningsarbetet har slutförts är mycket värdefull. Särskilt gäller detta sådana marknader som befinner sig under intensiv utveckling, exempelvis en ny marknad i ett inledande skede. En eventuell överträdelse riskerar att få bestående konsekvenser för konkurrensen och utvecklingen på en sådan marknad, något som kan undvikas genom ett interimistiskt beslut.

Genomsnittliga handläggningstider anser vi är en annan viktig resultatindikator. Det är enligt vår uppfattning ett tecken på effektivitet att nå ett snabbt avslut i sådana ärenden där vi har gjort bedömningen att de inte bör drivas vidare, och att ärenden där vi ingriper inte tar onödigt lång tid att slutföra. Handläggningstiderna för ärenden som prioriterats för djupare utredning, men som inte har föranlett en åtgärd, har under året minskat från i genomsnitt 303 dagar till 248 dagar 2019.⁵ För ärenden som prioriterats för djupare utredning och som har föranlett någon typ av åtgärd har handläggningstiden under året ökat från 490 dagar 2018 till 721 dagar 2019. Eftersom ökningen härrör från enbart en utredning vill vi även lyfta hur utvecklingen av handläggningstider ser ut över en längre tid. Handläggningstiderna för denna typ av ärenden var 974 dagar 2016 och 667 dagar 2017. Det rör sig även där om ett ärende per år. Detta indikerar att årets värde inte avviker markant från tidigare år, men vi vill samtidigt betona att det är högt prioriterat för Konkurrensverket att förkorta handläggningstiderna för alla typer av utredningar. Vi avser därför att under 2020 fatta beslut om interna vägledande tidsfrister för våra tillsynsärenden i syfte att, genom tydligare styrning, förkorta handläggningstiderna.

Den genomsnittliga handläggningstiden för koncentrationsärenden uppgick till 17 arbetsdagar under året, vilket är en ökning jämfört med 2018, då den genomsnittliga tiden var 13 arbetsdagar. För så kallade fas 1-ärenden uppgick den genomsnittliga handläggningstiden till 15 arbetsdagar, vilket är en ökning i jämförelse med 2018 då den genomsnittliga arbetstiden var 12 arbetsdagar. En anledning till ökningen bedömer vi kan vara en högre grad av komplexitet i de ärenden vi utredde under 2019. Det visar sig genom att vi under 2019 inledde särskild undersökning i fyra ärenden, att jämföra med ett ärende året innan. Under 2019 hanterade vi också en domstolsprocess i ett förvärvsärende, vilket inte var fallet under 2018. Behovet av att bemanna större utredningar påverkar resurstillsättningen även i mindre komplicerade ärenden. Vi bedömer dock trots ökningen att handläggningstiderna för förvärv fortfarande är korta, även med beaktande av de lagstadgade tidsfristerna. Genom en snabb och effektiv handläggning av koncentrationsärenden bidrar vi till väl fungerande marknader där företag får växa och utvecklas utan att stöta på onödiga byråkratiska hinder samtidigt som framväxten av skadlig marknadsakt motverkas.

---

⁵ Två avskrivna ärenden gällande tågoperatörers möjligheter att sälja biljetter via SJ online ingår i statistiken ovan som ett utredningsärende.

Antal och andel olika utfall i domstol där Konkurrensverket väckt talan och där beslut i ärenden har överklagats är ytterligare en resultatindikator som vi har valt, då en viktig del av vårt uppdrag är att bidra till utveckling av praxis och ge vägledning till marknadens aktörer om hur de får agera i enlighet med gällande rätt.

Vi har under 2019 fått tre viktiga avgöranden i domstol⁶, som ett resultat av vår tillsynsverksamhet. De har rört olika delar av det konkurrensrättsliga regelverket. Två av prövningarna har avsett förbudet av missbruk av dominerande ställning, dels gällande frågan om utdömmande av konkurrensskadeavgift, dels ett åläggande att återkalla en uppsägning av ett avtal med ett annat företag. Det tredje fallet handlade om förbudet mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.

Sammantaget har Patent- och marknadsdomstolen (PMD) delat vår bedömning i de två fall som prövats av PMD under året (dessa avgöranden har dock överklagats). I det mål som Patent- och marknadsöverdomstolen (PMÖD) avgjorde under året, som rörde utdömmande av konkurrensskadeavgift, har PMÖD gjort en annan bedömning än Konkurrensverket. Det innebär att två av tre fall som prövats i domstol under 2019 har vunnit gehör.

För första gången har även ett beslut från Konkurrensverket om att förbjuda en koncentration blivit föremål för överklagande.⁷ I januari 2020 beslutade Patent- och marknadsdomstolen att skriva av ärendet utan prövning av överklagandet i sak, med hänvisning till omständigheter som inte var en följd av vårt förbudsbeslut. Därutöver har Patent- och marknadsöverdomstolen avslagit en begäran om resning som ett företag framställt med anledning av ett tidigare lagakraftvunnet mål om konkurrensskadeavgift i Patent- och marknadsdomstolen.

I januari 2020 avslog Patent- och marknadsdomstolen även överklagandet av ett interimistiskt beslut som vi fattade i december 2019 som rörde exklusivavtal mellan en så kallad träningsaggregator och träningsanläggningar. Patent- och marknadsöverdomstolen meddelande inte prövningstillstånd.

Vi tar fortlöpande hänsyn till rättsutvecklingen i Sverige när vi prioriterar ärenden och kommer, när det behövs, även fortsättningsvis att initiera processer i domstol eller fatta beslut om åläggande eller förbud när det är motiverat med hänsyn till konkurrensintresset.

---

⁶ Dnr 406/2015, dnr 583/2016, dnr 469/2017

⁷ Dnr 661/2018

Exempel på konkurrenstillsynsutredningar under 2019

Ett exempel på ett ärende som vi har utrett under året är ett misstänkt konkurrensbegränsande samarbete mellan företag inom anläggningsbranschen (dnr 630/2017). Konkurrensverket har utrett om ett utbyte av information mellan konkurrerande företag avseende produktionsvolymerna av asfaltmassa utgjort en överträdelse av konkurrensreglerna. Under utredningens gång har de tre största producenterna av asfaltmassa inkommit med frivilliga åtaganden, som i korthet innebär att företagen inte kommer att lämna den aktuella informationen till konkurrerande producenter. Mot bakgrund av dessa åtaganden har Konkurrensverket gjort bedömningen att det saknas skäl att fortsätta utredningen.

En annan av årets utredningar avsåg försäljning av tågbiljetter. Under 2018 inkom två tågoperatörer med klagomål (dnr 230/2018 och 380/2018) till Konkurrensverket rörande att de inte har möjlighet att sälja sina tågbiljetter via SJ:s onlinekanaler, något som de menade innebar en mycket stor konkurrensnackdel. Vår utredning omfattade en analys av marknadsförhållanden vad avser tågtrafik, förutsättningarna för försäljning av kommersiella tågbiljetter, hur denna försäljning går till och vilka alternativ som finns till SJ:s onlinekanaler. Vi beslutade i juni 2019 att skriva av ärendet då de konkurrensproblem som identifierats i de aktuella ärendena enligt vår bedömning skulle kunna åtgärdas mer effektivt på annat sätt än genom ett ingripande med stöd av konkurrensreglerna, till exempel genom reglering av hur tågbiljetter säljs. Denna fråga utvecklades därför i en skrivelse från Konkurrensverket till regeringen.

Under hösten 2019 inledde Konkurrensverket en utredning avseende så kallade träningsaggregatorer, dvs. företag som säljer medlemskap som innebär att kunderna kan träna på flera olika träningsanläggningar. Träningsaggregatorerna har inga egna fysiska anläggningar, utan tecknar avtal med anslutna träningsanläggningar, där de erbjuder träning via aggregatorns tjänst. Utredningen omfattar tre träningsaggregatorer som är verksamma i Sverige. Konkurrensverket undersöker om exklusivavtal som träningsaggregatorerna har tecknat med träningsanläggningar kan begränsa konkurrensen.

I december 2019 fattade Konkurrensverket ett interimistiskt beslut om att företaget Bruce (Im with Bruce AB), en av de tre träningsaggregatorerna, ska upphöra med att tillämpa exklusivavtal fram till dess att Konkurrensverket slutligt har avgjort frågan om dessa avtal är förbjudna enligt konkurrenslagen (dnr 572/2019).

Konkurrensverkets interimistiska beslut överklagades och Patent- och marknadsdomstolen fattade den 17 januari 2020 beslut om att avslå överklagandet. Domstolsbeslutet överklagades till Patent- och marknadsöverdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

Ett exempel på en pågående utredning rör marknaden för skönhetsprodukter (dnr 232/2019). Konkurrensverket har inlett en granskning av om företag på marknaden har överträtt förbudet i 2 kap. 1 § KL och artikel 101 EUF-fördraget genom att ha avtalat eller samordnat sig om att tillsammans förhindra eller försvåra etablering av en ny aktör på marknaden. Undersökningen inleddes med att Konkurrensverket i oktober 2019 genomförde platsundersökningar hos några av företagen på den aktuella marknaden. Under året har vi även genomfört platsundersökningar inom ramen för ytterligare ett ärende som rör belysningsprodukter (dnr 59/2019).

Vi utreder även ett misstänkt missbruk av dominerande ställning som gäller sakförsäkring (dnr 446/2019). En stor aktör misstänks erbjuda en produkt till ett pris som understiger dess kostnader. Utredningen har prioriterats då det misstänkta förfarandet riskerar att snedvrیدا konkurrensen och utestänga företag som kan utöva ett effektivt konkurrenstryck.

Ett exempel på en koncentration som vi har utrett under året är NEP Sweden AB:s förvärv av HDR Sweden AB (dnr 435/2019). Både NEP:s och HDR:s verksamhet består av att tillhandahålla tekniska produktionstjänster samt uthyrning av studio-lokaler för tv-produktioner. Den 30 juli 2019 beslutade vi att genomföra en så kallad särskild undersökning av koncentrationen eftersom det inte kunde uteslutas att koncentrationen skulle kunna leda till negativa effekter, i form av exempelvis prishöjningar eller försämrade villkor, för kunder på marknaden. Utredningen visade dock att koncentrationen inte var ägnad att påtagligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens i Sverige eller en avsevärd del av Sverige. Konkurrensverket beslutade därför att lämna ärendet utan åtgärd, vilket innebar att företagen kunde genomföra affären.

Ytterligare ett exempel på en koncentration som utretts under 2019 är Karo Pharma AB:s förvärv av Trimb Holding AB (dnr 457/2019). Konkurrensverket fann i sin utredning att de båda företagen skulle få en mycket stark ställning vad gäller hydrokortisonprodukter för behandling av lättare eksem och utslag, där Karo Pharma är verksamt genom varumärket Mildison och Trimb Holding genom varumärket Hydrokortison Trimb. Efter att vi informerat parterna om våra farhågor att förvärvet skulle kunna få påtagligt negativa effekter på konkurrensen inkom Karo Pharma med ett frivilligt åtagande. Åtagandet innebar att Karo Pharma åtog sig att avyttra varumärket Hydrokortison Trimb till en köpare som skulle godkännas av Konkurrensverket. Konkurrensverket bedömde att åtagandet var tillräckligt för att förvärvet inte påtagligt skulle hämma konkurrensen, och lämnade därmed förvärvet utan åtgärd. Beslutet var förenat med ett vite om 200 miljoner kronor som skulle dömas ut om företaget inte efterlevde åtagandet. I november godkände Konkurrensverket den föreslagna köparen (dnr 555/2019).

Under året beslutade Konkurrensverket också att förbjuda Arla Foods AB:s, Norrmejerier Ekonomisk förening och Falköpings Mejeri ekonomisk förening förvärv av gemensam kontroll över Svensk Mjök AB (dnr 661/2018). Koncentrationen skulle enligt Konkurrensverket omfatta en strukturell och fortgående samverkan om licensvillkor för produktion av ost under varumärkena Präst, Herrgård och Grevé, innefattande prissättning, försäljningsvillkor och produktutformning på redan koncentrerade marknader med höga inträdeshinder. Den tänkta företagskoncentrationen skulle påtagligt hämma konkurrensen när det gäller dessa kända ostvarumärken. Konkurrensverkets beslut överklagades till Patent- och marknadsdomstolen, som den 15 januari 2020 meddelade sitt beslut om avskrivning då de konstaterade att överklagandena förfallit till följd av en skiljedom. Skiljedomen innebar att det inte längre fanns någon koncentration som kunde genomföras, varför en prövning i sak endast skulle bli hypotetisk. Mot bakgrund av att ändamålet med Konkurrensverkets beslut förlorat sin betydelse genom skiljedomen ansåg Patent- och marknadsdomstolen att vårt beslut inte behövde stå fast och undanröjde det.

Beslut och domar i domstol 2019 – konkurrenslagen⁸

Konkurrensverket	Patent- och marknadsdomstolen, PMD	Patent- och marknadsöverdomstolen, PMÖD
<p>Nasdaq Aktiebolag, Nasdaq Clearing Aktiebolag, Nasdaq Stockholm Aktiebolag, Nasdaq Technology Aktiebolag 2015-05-27 (Dnr 406/2015)</p> <p>Yrkande om konkurrens-skadeavgift om sammanlagt ca 31 miljoner kronor för missbruk av dominerande ställning.</p>	<p>2018-01-15 (PMT 7000-15)</p> <p>PMD lämnade Konkurrensverkets talan utan bifall. Konkurrensverket överklagade domen till PMÖD.</p>	<p>2019-06-28 (PMT 1443-18)</p> <p>PMÖD fastställde PMD:s domslut.</p>
<p>Hässleholms kommun 2017-09-11 (Dnr 469/2017)</p> <p>Yrkande om att Hässleholms kommun ska förbjudas att neka upplåtelse av mark till företag som vill etablera och sälja fiberanslutning till slutkund, och förfaranden med samma verkan, förenat med vite om 25 miljoner kronor.</p>	<p>2019-03-08 (PMT 11545-17)</p> <p>PMD biföll Konkurrensverkets talan och förbjöd förfarandet med det yrkade vitet. Hässleholms kommun överklagade domen till PMÖD.</p>	<p>2020-01-27 (PMT 3931-19)</p> <p>PMÖD undanröjde PMD:s dom och återförvisade målet till PMD.</p>
<p>Svenska Förpacknings- och Tidningsinsamlingen AB 2018-02-02 (Dnr 583/2016)</p> <p>Beslut om åläggande förenat med vite om 20 miljoner kronor att återkalla en uppsägning av ett avtal som innebar missbruk av dominerande ställning.</p>	<p>2019-01-21 (PMÄ 2741-18)</p> <p>PMD fastställde Konkurrensverkets beslut. Svenska Förpacknings- och Tidningsinsamlingen överklagade beslutet till PMÖD.</p>	<p>(PMÖÄ 1519-19)</p> <p>Beslut väntas i slutet av februari 2020.</p>
<p>Arla Foods AB, Norrmejerier Ekonomisk förening, Falköpings Mejeri ekonomisk förening 2019-04-30 (Dnr 661/2018)</p> <p>Beslut om förbud mot att genomföra en koncentration (förvärv av Svensk Mjolk AB) förenat med vite om 150, 40 respektive 10 miljoner kronor.</p>	<p>2020-01-15 (PMÄ 7206-19)</p> <p>Företagen överklagade beslutet till PMD som konstaterade att koncentrationen inte kan genomföras på grund av skiljedom. PMD skrev därför av ärendet och undanröjde Konkurrensverkets beslut. Beslutet har överklagats i fråga om rättegångskostnader.</p>	
<p>Im with Bruce AB 2019-12-05 (Dnr 572/2019)</p> <p>Interimistiskt beslut om åläggande att inte tillämpa klausuler om exklusivitet i avtal med vissa träningsanläggningar förenat med vite om 5 miljoner kronor.</p>	<p>2020-01-17 (PMÄ 17901-19)</p> <p>PMD lämnade överklagandet utan bifall. Företaget överklagade beslutet till PMÖD.</p>	<p>2020-02-20 (PMÖÄ 1691-20)</p> <p>PMÖD meddelade inte prövningstillstånd</p>

⁸ Konkurrensverket har även yttrat sig till Patent- och marknadsöverdomstolen i mål PMÖ 11973-18. Målet rörde en ansökan om resning framställd av Göteborg Energi Gothnet AB med anledning av Patent- och marknadsdomstolens dom den 21 december 2016 i konkurrensskadeavgiftsmålet PMT 17299-14. Patent- och marknadsöverdomstolen avslog resningsansökan.

Transparenslagen

Konkurrensverket ansvarar för att utöva tillsyn över efterlevnaden av lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m., transparenslagen. Lagen bygger på statsstödsregler och ställer krav på redovisning i framför allt offentligt ägd eller offentligt finansierad verksamhet (så kallad öppen och separat redovisning).

Under 2019 inkom ett klagomål om bristande efterlevnad av dessa krav enligt transparenslagen från utpekade kommunala bolags sida. Ärendet är under utredning (dnr 613/2019).

Konkurrensverkets primära uppgift enligt transparenslagen är att överlämna den information som kommissionen har rätt till enligt transparensdirektivet. Konkurrensverket ska dessutom varje år upprätta och skicka en förteckning till kommissionen. Förteckningen ska innehålla alla offentligägda företag inom tillverkningsindustrin i Sverige som omsätter minst 250 miljoner euro.

Konkurrensverket har hittills bedömt att det inte finns något sådant företag i Sverige. Situationen 2019 är oförändrad och Konkurrensverket har meddelat detta till kommissionen och Regeringskansliet (dnr 198/2019).

Näringsförbud

Under 2019 har Konkurrensverket inte framställt något yrkande eller ansökt om att någon näringsidkare ska meddelas näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud.

Uppgifter på den civila luftfartens område

Konkurrensverket ska enligt instruktionen utföra de uppgifter som åligger Sverige enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 80/2009 av den 14 januari 2009 om en uppförandekod för datoriserade bokningssystem och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 2299/89.

Om det konstateras att diskriminering förekommer ska kommissionen, innan beslut fattas, informera medlemsstaterna och berörda parter samt inhämta synpunkter, genom att sammankalla relevanta experter från medlemsstaterna till ett möte.

Konkurrensverket har under 2019 inte tagit emot några klagomål från lufttrafikföretag om att de diskrimineras av ett bokningssystem i tredje land. Konkurrensverket har inte heller fått någon information från kommissionen om något pågående ärende som rör denna förordning.

Offentlig upphandling

Upphandlingstillsyn

Med offentlig upphandling menas att ett offentligt organ köper varor, tjänster eller byggentreprenader. Enligt de senaste beräkningarna uppgår värdet av de upphandlingspliktiga inköpen i Sverige till 706 miljarder kronor.⁹ Som tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen i Sverige har vi haft fokus på otillåtna direktupphandlingar och under 2019 lagt fortsatt vikt vid talan om upphandlingsskadeavgift.

Vi delar in tillsynsverksamheten i två delar, händelsestyrd och planerad tillsyn. I vår årliga tillsynsrapport redogör vi mer ingående för vårt arbete på tillsynsområdet. Den händelsestyrda tillsynen avser de tillsynsärenden som vi inleder efter att någon har tipsat oss om en påstådd överträdelse av upphandlingslagstiftningen eller efter att vi själva har noterat att det skrivits om en sådan i exempelvis lokalpressen. Till den händelsestyrda tillsynen räknar vi även mål som avser ansökningar om obligatorisk upphandlingsskadeavgift.

I den planerade tillsynen identifierar vi på förhand rättsfrågor, branscher och myndigheter som vi bör granska. Den planerade tillsynen föregås av en grundlig omvärldsanalys i syfte att skapa ett bra underlag vid start av olika tillsynsutredningar. Analysen indikerar vad vi bör fokusera på i den planerade tillsynen. Vi kan identifiera rättsfrågor som behöver klargöras, branschområden som behöver granskas och upphandlande myndigheter och enheter eller frågor som kan vara relevanta för en fördjupad upphandlingsgranskning. Målet med analysen är att vi ska använda våra resurser effektivt och vara mer träffsäkra i våra prioriteringar.

Upphandlingstillsynens resultat

Våra beslut, ställningstaganden och den domstolspraxis som följer av våra utredningar utgör ett konkret resultat av tillsynen. Vi strävar efter att vara tydliga och vägledande. Såväl upphandlande myndigheter som leverantörer och tipsare har under året fått flera viktiga svar och klargöranden från oss. Våra avgöranden i sakfrågor har en förebyggande effekt då de vägleder marknadens aktörer om hur de får agera inom lagens ramar. Genom vår tillsyn bidrar vi på detta sätt till en effektiv offentlig upphandling. Detta har i sin tur stor betydelse för samhällsekonomin, eftersom de upphandlingspliktiga inköpen i Sverige uppgår till betydande summor varje år.

---

⁹ Konkurrensverket (2019) *Statistik om offentlig upphandling 2019*, Konkurrensverkets rapportserie 2019:3 s. 34.

En resultatindikator som vi har valt är antalet och andelen ärenden som lett till ansökan om upphandlingsskadeavgift, tillsynsbeslut på upphandlingsområdet eller avskrivningsbeslut på grund av förändrat beteende under tillsynen. Att vi redogör för just dessa typer av avslut beror på att vi anser att när ett ärende avslutas på något av dessa sätt har det varit en korrekt bedömning att prioritera det. Under året har vi inom upphandlingstillsynen fattat 23 beslut som faller inom någon av dessa kategorier. Vi har lämnat in 20 ansökningar om upphandlingsskadeavgift. Av dessa har 14 ansökningar varit på eget initiativ (fakultativa) och 6 har varit obligatoriska ansökningar. Vi har inte fattat några tillsynsbeslut.¹⁰ Årets siffra innebär en minskning jämfört med 2018, då vi fattade 29 beslut inom de nämnda kategorierna. Orsakerna till utfallet kan vara flera. Under 2018 beslutade vi att inte fatta fler tillsynsbeslut förrän Högsta förvaltningsdomstolen meddelat dom i våra ärenden rörande Sysav AB (dnr 733/2014). Av samma skäl fattade vi inte heller några tillsynsbeslut under 2019. Vi har även i större utsträckning valt att lägga resurser på framtagandet av ställningstaganden. Avskrivningsbeslut till följd av förändrat beteende hos den upphandlande myndigheten är på en något högre nivå än 2018. Antalet ansökningar om upphandlingsskadeavgift är visserligen färre än 2018, men sett till den föregående femårsperioden (2014–2018) ligger antalet ansökningar i nivå med genomsnittligt antal ansökningar under perioden, 21 ansökningar.

Två resultatindikatorer som enligt vår uppfattning ger viktig information om effektiviteten i handläggningen är den genomsnittliga handläggningstiden från registrering till beslut i både avskrivningsärenden och i ärenden som föranleder en åtgärd inom tillsynen.

Handläggningstiden för ärenden som inte har föranlett en åtgärd inom upphandlingstillsynen har under året minskat från 146 dagar 2018 till 95 dagar 2019. Genomsnittlig handläggningstid för övriga ärenden har under året minskat från 277 dagar 2018 till 226 dagar 2019. Minskningen beror på att vi under 2019 inte genomfört någon fördjupad upphandlingsgranskning och att vi under 2018 avslutade ett antal projekt som löpt under ett antal år. Fördjupad upphandlingsgranskning är en metod som syftar till att ta ett större grepp om myndigheters inköpsverksamhet för att kontrollera om den sker i enlighet med upphandlingsregelverket. En sådan granskning tar något längre tid än ett vanligt upphandlingstillsynsärende. Avsaknaden av en sådan granskning under 2019 medför därför något kortare handläggningstider.

---

¹⁰ Ett av våra tillsynsbeslut som fattades 2017 avseende Göteborgs kommuns budgetanslag till det delägda bolaget Göteborg & Co Träffpunkt AB, dnr 610/2014 (2017-04-19), är föremål för överprövning i domstol. Förvaltningsrätten avslag överklagandet i november 2019 (mål nr 11269-17, 2019-11-06). Målet är pågående i kammarrätten (mål nr 8538-19).

Ytterligare en viktig resultatindikator är antalet och andelen olika utfall i domstol där Konkurrensverket väckt talan och där beslut i ärenden har överklagats. Under året har domstolarna meddelat dom i 32 av våra ärenden.¹¹ I 30 av dessa bifölls vår talan helt.¹² En dom innebar ett delvis bifall. I ett fall avslog domstolarna vår talan. Årets siffra innebär en ökning jämfört med 2018. Detta tyder på att våra domstolsärenden bygger på solida utredningar och korrekta bedömningar i juridiska frågor.

Upphandlingsskadeavgift

Nedan finns en sammanställning av de ansökningar om upphandlingsskadeavgift som Konkurrensverket gjort under 2019, samt beslut och domar i domstolarna.

Ansökningar om upphandlingsskadeavgift 2019

Ansökan om upphandlingsskadeavgift – egna initiativ

Motpart/upphandlande myndighet	Yrkad upphandlings skadeavgift	Skäl
Östra Göinge kommun Dnr 190/2019	375 000 kr	Otillåten direktupphandling av byggtreprenadkontrakt
Huge Bostäder AB Dnr 308/2019	220 000 kr	Otillåten direktupphandling av VVS-tjänster
Sala kommun Dnr 363/2019	1 100 000 kr	Otillåten direktupphandling av byggtreprenadkontrakt
Uppsala kommun Skolfastigheter AB Dnr 383/2019	150 000 kr	Otillåten direktupphandling av IT-tjänster
Karolinska institutet Dnr 512/2019	8 000 000 kr	Otillåten direktupphandling av molekylärbioologiska produkter
Kristinehamns kommun Dnr 534/2019	430 000 kr	Otillåten direktupphandling av tjänstekoncession för biografverksamhet m.m.
SKL Kommentus Inköpscentral AB Dnr 550/2019	400 000 kr	Otillåten direktupphandling av upphandlingskonsulttjänster
Louis de Geer Konsert och Kongress i Norrköping AB Dnr 584/2019	260 000 kr	Otillåten direktupphandling av livsmedel och alkohol
Västrafik AB Dnr 677/2019	1 000 000 kr	Otillåten direktupphandling av konsulttjänster
Region Gotland, socialnämnden Dnr 688/2019	530 000 kr	Otillåten direktupphandling av bemanningstjänster/socionomer
Kungsbacka kommun Dnr 721/2019	140 000 kr	Otillåten direktupphandling av konsulttjänster
Stockholms universitet Dnr 583/2019	160 000 kr	Otillåten direktupphandling av julbord
Tornberget Fastighetsförvaltning AB Dnr 744/2019	100 000 kr	Otillåten direktupphandling av konsulttjänster/driftentreprenad
Härjedalens kommun Dnr 765/2019	260 000 kr	Otillåten direktupphandling av bemanningstjänster/socionomer

¹¹ En av domarna rör överklagande av ett tillsynsbeslut, dnr 610/2014. Beslut om prövningstillstånd ej medräknat i totala antalet domar under året.

¹² I siffran 30 ingår även förvaltningsrättens avslag av överklagande av tillsynsbeslutet i dnr 610/2014 (mål nr 11269-17, 2019-11-06).

Ansökan om upphandlingsskadeavgift – obligatoriska

Motpart/upphandlande myndighet	Yrkad upphandlingsskadeavgift	Skäl
Västra Götalandsregionen Dnr 365/2019	1 000 000 kr	Otillåten direktupphandling som fått bestå av tvingande hänsyn.
Ale EI Ekonomisk Förening Dnr 366/2019	40 000 kr	Brott mot avtalsspärr.
Härryda Energi AB Dnr 367/2019	20 000 kr	Brott mot avtalsspärr.
Kungälv Energi AB Dnr 368/2019	30 000 kr	Brott mot avtalsspärr.
Lerum Energi AB Dnr 369/2019	60 000 kr	Brott mot avtalsspärr.
Örebro kommun Dnr 528/2019	15 000 kr	Otillåten direktupphandling som fått bestå av tvingande hänsyn.

Beslut och domar i domstol 2019 – upphandlingsskadeavgift

Konkurrensverkets ansökan och motpart/upphandlande myndighet	Förvaltningsrätten	Kammarrätten	Högsta förvaltningsdomstolen	Laga kraft/pågående ¹³
SJ AB¹⁴ 2013-01-24 Dnr 58/2013, 57/2013 Yrkad belopp (totalt) 8 500 000 kr. Yrkande justerat 2019-04-02 Yrkad belopp (totalt) 4 650 000 kr.	2014-01-10 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 1959-13 och 1960-13) Avvisade Konkurrensverkets ansökningar då rätten fann att LUF inte är tillämplig på SJ:s upphandlingar.	2015-06-04 (Stockholm mål nr 603-14 och 604-14) Avslog Konkurrensverkets överklagande.	2019-06-14 (HFD mål nr 3999-15 och 4000-15) Upphäver underinstansernas avgöranden och återförvisar målet till förvaltningsrätten. 2019-02-28 (mål C-388/17) Förhandsavgörande inhämtat från EU-domstolen.	Pågående
Stockholms läns landsting 2017-03-23 Dnr 169/2017 Yrkad belopp 30 000 kr.	2017-10-06 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 7104-17) Avvisar Konkurrensverkets talan. 2019-01-25 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 7668-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.	2018-03-29 Kammarrätten i Stockholm mål nr 6457-17) Återförvisar målet för prövning i sak.	2018-12-18 (HFD mål nr 2337-18) Beslutar att ej meddela prövningstillstånd.	Laga kraft

¹³ Per 2019-12-31 om inget annat anges.¹⁴ 2020-01-31 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 13805-19 och 13790-19). Avslår Konkurrensverkets ansökan (ringa fall).

Konkurrensverkets ansökan och motpart/upp-handlande myndighet	Förvaltningsrätten	Kammarrätten	Högsta förvaltningsdomstolen	Laga kraft/pågående ¹³
Stockholms läns landsting 2017-03-23 Dnr 170/2017 Yrkat belopp 300 000 kr.	2017-10-06 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 7105-17) Avvisar Konkurrensverkets talan. 2019-01-25 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 7672-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.	2018-03-29 Kammarrätten i Stockholm mål nr 6459-17) Återförvisar målet för prövning i sak.	2018-12-18 (HFD mål nr 2338-18) Beslutar att ej meddela prövningstillstånd.	Laga kraft
Alingsås kommun 2017-06-29 Dnr 377/2017 Yrkat belopp 5 000 000 kr.	2018-06-29 (Förvaltningsrätten i Göteborg mål nr 7530-17) Biföll Konkurrensverkets ansökan.	2019-05-08 (Kammarrätten i Göteborg mål nr 3556-18) Avslog Alingsås kommuns överklagande.	2019-10-01 (HFD mål nr 3165-19) Beslut om att bevilja prövningstillstånd.	Pågående
Västra Götalandsregionen 2017-10-04 Dnr 503/2017 Yrkat belopp 1 150 000 kr.	2018-07-04 (Förvaltningsrätten i Göteborg mål nr 11217-17) Biföll Konkurrensverkets ansökan.	2019-01-04 (Kammarrätten i Göteborg mål nr 3283-18) Avslog ansökan om prövningstillstånd.		Laga kraft
Stockholms kommun, Trafiknämnden 2017-12-01 Dnr 643/2017 ¹⁵ Yrkat belopp 150 000 kr.	2018-11-27 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 27862-17) Delvis bifall av Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län 2017-12-14 Dnr 669/2017 Yrkat belopp 80 000 kr.	2019-03-11 (Förvaltningsrätten i Härnösand mål nr 5090-17) Biföll Konkurrensverkets ansökan.	2019-09-20 (Kammarrätten i Sundsvall mål nr 1022-19) Avslog ansökan om prövningstillstånd.		Laga kraft
Got Event AB 2018-02-22 Dnr 141/2018 Yrkat belopp 550 000 kr.	2018-09-04 Förvaltningsrätten i Linköping mål nr 1438-18) Delvis bifall av Konkurrensverkets ansökan.	2018-10-22 (Kammarrätten i Jönköping mål nr 2756-18). Avslog ansökan om prövningstillstånd.	2019-05-10 (HFD mål nr 6015-18) Avslog ansökan om prövningstillstånd.	Laga kraft
Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län 2018-03-01 Dnr 160/2018 Yrkat belopp 1 000 000 kr.	2019-06-04 (Förvaltningsrätten i Härnösand mål nr 927-18) Delvis bifall av Konkurrensverkets ansökan.	2019-09-20 (Kammarrätten i Sundsvall mål nr 1939-19) Avslog ansökan om prövningstillstånd.	2019-11-15 (HFD mål nr 5242-19) Avslog ansökan om prövningstillstånd.	Laga kraft

¹⁵ Ärendet vann laga kraft 2018-12-18 men redovisades inte i 2018 års årsredovisning.

Konkurrensverkets ansökan och motpart/uppdragande myndighet	Förvaltningsrätten	Kammarrätten	Högsta förvaltningsdomstolen	Laga kraft/pågående ¹³
Örebro universitet 2018-04-19 Dnr 262/2018 ¹⁶ Yrkat belopp 150 000 kr.	2018-12-21 (Förvaltningsrätten i Karlstad mål nr 1967-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Malmö kommun 2018-07-02 Dnr 408/2018 Yrkat belopp 1 100 000 kr.	2019-07-01 (Förvaltningsrätten i Malmö mål nr 7414-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Lunds universitet 2018-08-30 Dnr 482/2018 Yrkat belopp 50 000 kr.	2019-10-07 (Förvaltningsrätten i Malmö mål nr 9848-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Lunds universitet 2018-08-30 Dnr 483/2018 Yrkat belopp 230 000 kr.	2019-10-07 (Förvaltningsrätten i Malmö mål nr 9849-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Lunds universitet 2018-08-30 Dnr 484/2018 Yrkat belopp 45 000 kr.	2019-10-07 (Förvaltningsrätten i Malmö mål nr 9850-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Lunds universitet 2018-08-30 Dnr 485/2018 Yrkat belopp 75 000 kr.	2019-10-07 (Förvaltningsrätten i Malmö mål nr 9851-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Telge Fastigheter AB 2018-10-12 Dnr 565/2018 Yrkat belopp 500 000 kr.	2019-03-29 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 23042-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.	2019-05-20 (Kammarrätten i Stockholm mål nr 2720-19) Beslutar att ej meddela prövningstillstånd.		Laga kraft
Region Västernorrland 2018-12-03 Dnr 651/2018 Yrkat belopp 5 500 000 kr.	2019-09-24 (Förvaltningsrätten i Umeå mål nr 1916-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Region Jämtland Härjedalen 2018-12-03 Dnr 652/2018 Yrkat belopp 3 500 000 kr.	2019-09-24 (Förvaltningsrätten i Umeå mål nr 1917-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft

¹⁶ Vann laga kraft 2019 men dom meddelades under 2018.

Konkurrensverkets ansökan och motpart/uppdragande myndighet	Förvaltningsrätten	Kammarrätten	Högsta förvaltningsdomstolen	Laga kraft/pågående ¹³
Region Norrbotten 2018-12-03 Dnr 653/2018 Yrkat belopp 4 000 000 kr.	2019-09-24 (Förvaltningsrätten i Umeå mål nr 1914-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Västerbottens läns landsting 2018-12-03 Dnr 654/2018 Yrkat belopp 4 200 000 kr.	2019-09-24 (Förvaltningsrätten i Umeå mål nr 3326-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Sölvesborgs kommun 2018-12-07 Dnr 665/2018 ¹⁷ Yrkat belopp 250 000 kr.	2018-12-12 (Förvaltningsrätten i Växjö mål nr 5203-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Malmö kommun 2018-12-18 Dnr 691/2018 Yrkat belopp 75 000 kr.	2019-11-07 (Förvaltningsrätten i Malmö mål nr 14819-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Region Gotland 2018-12-20 Dnr 702/2018 Yrkat belopp 230 000 kr.	2019-09-02 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 28818-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Pågående
Landstinget Dalarna 2018-12-20 Dnr 703/2018 Yrkat belopp 375 000 kr.	2019-05-06 (Förvaltningsrätten i Falun mål nr 5628-18) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Stockholms läns landsting 2018-12-20 Dnr 705/2018 Yrkat belopp 10 000 kr.	2019-01-18 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 28845-18) Avslog Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Östra Göinge kommun 2019-02-27 Dnr 190/2019 Yrkat belopp 375 000 kr.	2019-07-08 (Förvaltningsrätten i Malmö mål nr 2344-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Huge Bostäder AB 2019-04-25 Dnr 308/2019 Yrkat belopp 220 000 kr.	2019-06-14 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 9459-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft

¹⁷ Vann laga kraft 2019 men dom meddelades 2018.

Konkurrensverkets ansökan och motpart/upp-handlande myndighet	Förvaltningsrätten	Kammarrätten	Högsta förvaltningsdomstolen	Laga kraft/pågående ¹³
Sala kommun 2019-05-23 Dnr 363/2019 Yrkat belopp 1 100 000 kr.	2019-09-25 (Förvaltningsrätten i Uppsala mål nr 3079-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Ale El Ekonomisk Förening 2019-05-24 Dnr 366/2019 Yrkat belopp 40 000 kr.	2019-09-10 (Förvaltningsrätten i Göteborg mål nr 6434-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.	2019-10-29 (Kammarrätten i Göteborg mål nr 5346-19) Beslut att ej meddela prövningstillstånd.		Pågående
Härryda Energi AB 2019-05-24 Dnr 367/2019 Yrkat belopp 20 000 kr.	2019-09-10 (Förvaltningsrätten i Göteborg mål nr 6435-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.	2019-10-29 (Kammarrätten i Göteborg mål nr 5347-19) Beslut att ej meddela prövningstillstånd.		Pågående
Kungälv Energi AB 2019-05-24 Dnr 368/2019 Yrkat belopp 30 000 kr.	2019-09-10 (Förvaltningsrätten i Göteborg mål nr 6438-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.	2019-10-29 (Kammarrätten i Göteborg mål nr 5349-19) Beslut att ej meddela prövningstillstånd.		Pågående
Lerum Energi AB 2019-05-24 Dnr 369/2019 Yrkat belopp 60 000 kr.	2019-09-10 (Förvaltningsrätten i Göteborg mål nr 6437-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.	2019-10-29 (Kammarrätten i Göteborg mål nr 5348-19) Beslut att ej meddela prövningstillstånd.		Pågående
Uppsala kommun Skolfastigheter AB 2019-05-29 Dnr 383/2019 Yrkat belopp 150 000 kr.	2019-07-31 (Förvaltningsrätten i Uppsala mål nr 3240-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
SKL Kommentus Inköpscentral AB 2019-09-13 Dnr 550/2019 Yrkat belopp 400 000 kr.	2019-09-20 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 20782-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Stockholms universitet 2019-09-26 Dnr 583/2019 Yrkat belopp 160 000 kr.	2019-10-14 (Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 21650-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft
Västrafik AB 2019-11-05 Dnr 677/2019 Yrkat belopp 1 000 000 kr.	2019-12-17 (Förvaltningsrätten i Jönköping mål nr 5974-19) Biföll Konkurrensverkets ansökan.			Laga kraft ¹⁸

¹⁸ Domen vann laga kraft under 2020.

Prövning i Högsta förvaltningsdomstolen om våra tillsynsbesluts överklagbarhet

Konkurrensverket fattade 2015 tillsynsbeslut mot flera kommuner i södra Sverige om de så kallade in-house-reglerna i dåvarande 2 kap. 10 a § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling varit tillämpliga vid köp av avfallshanteringstjänster från kommunalt avfallsbolag. Beslutet överklagades och i december 2018 kom Högsta förvaltningsdomstolens avgörande¹⁹ som rörde frågan om Konkurrensverkets tillsynsbeslut var överklagbart och – om så är fallet – om beslutet inneburit ett kompetensöverskridande.

Under tiden som frågan låg för prövning i Högsta förvaltningsdomstolen bedömde vi att det varken var effektivt eller lämpligt att fortsätta fatta tillsynsbeslut. Vi valde därför att avsluta ärenden där vår granskning skulle kunna leda till ett tillsynsbeslut. Avgörandet klargjorde att Konkurrensverkets beslut är överklagbara.²⁰ Domstolen konstaterade att Konkurrensverket får fatta tillsynsbeslut, men att Konkurrensverket just i detta fall hade gått utöver sin kompetens genom att utforma sitt beslut som ett förbud.

Som en följd av dessa klargöranden från Högsta förvaltningsdomstolens dom bedömer vi att tillsynsbeslut återigen kan användas som tillsynsmetod i de fall vi bedömer att det är ändamålsenligt och effektivt.

---

¹⁹ Högsta förvaltningsdomstolens dom i mål nr 1894-17.

²⁰ HFD 2018 ref 71.

Andra tillsynsåtgärder

Konkurrensverket har identifierat en trend av färre anbud i offentlig upphandling och en större andel upphandlingar med bara en anbudsgivare.²¹ Detta kopplar till vår strategiska satsning som rör konkurrensbegränsande offentlig upphandling. Vi har därför valt att närmare undersöka orsakerna till konkurrensbegränsande offentliga upphandlingar. Arbetet syftar till att medvetandegöra vilken effekt på konkurrensen och därmed på pris och kvalitet som skilda förutsättningar i upphandlingar får. Som exempel kan nämnas olika förfaranden, krav eller utvärderingsmodeller. Genom att förbättra förutsättningarna för en effektiv offentlig upphandling kan vi också motverka överträdelser av konkurrensreglerna, som exempelvis anbudskarteller.

En annan fråga som har förekommit i vår tillsyn är när ett upphandlingspliktigt kontrakt uppstår och i vilken utsträckning en medelstildelning till en fristående enhet från en upphandlande myndighet omfattas av upphandlingsreglerna. Frågan aktualiseras bland annat i vårt ärende om Alingsås kommuns tilldelning av ett kontrakt avseende äldreboende, som efter beslut om prövningstillstånd kommer att prövas av Högsta förvaltningsdomstolen.²² Vårt arbete syftar till att bidra till utveckling av praxis och ge vägledning för övriga intressenter på upphandlingsområdet. Även där är vårt ärende mot Alingsås kommun ett exempel.

Vi hoppas få fram vägledning om den större frågan kring idéburet offentligt partnerskap (IOP). Vi har sett att kontrakt benämnda IOP blir vanligare och då är det viktigt att slå fast att LOU gäller oavsett vad man kallar ett avtal, om det innebär att man köper en tjänst som är ett offentligt kontrakt i LOU:s mening.

Vi har också fått ett förhandsavgörande från EU-domstolen och en dom från Högsta förvaltningsdomstolen som slagit fast att SJ bedriver sådan verksamhet bestående i drift av nät för transporter med järnväg som omfattas av upphandlingsreglerna. Det är första gången en svensk domstol begärt ett förhandsavgörande i ett mål som gäller upphandlingsreglerna. Upprinnelsen är att Konkurrensverket väckt talan i domstol om att SJ ska betala upphandlingsskadeavgift för en upphandling av städtjänster 2012.

Vi har i vår omvärldsbevakning och i vår tipsfunktion inte registrerat några frågor kring tillämpning av lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och lagen (2008:962) om valfrihetssystem i enlighet med lagen (2010:536) om valfrihet hos Arbetsförmedlingen. Någon fråga med koppling till dessa lagar har inte uppmärksammats i den årliga analysen som görs för den planerade tillsynen. Vi har därför inte prioriterat tillsyn av dessa valfrihetssystem.

---

²¹ Konkurrensverket (2018) *Statistik om offentlig upphandling*, Konkurrensverket rapportserie 2018:9, s. 74 ff.

²² Konkurrensverkets ärende dnr 377/2017. Högsta förvaltningsdomstolens mål nr 3165-19.

Ytterligare ett område där vi bedriver tillsyn är kollektivtrafik, som regleras av lagen (2010:1065) om kollektivtrafik. Under 2019 har vi inte bedrivit tillsyn i enskilda ärenden. Vi uppmärksammar frågan i ärenden som rör kollektivtrafik, men har ännu inte haft anledning att vidta några tillsynsåtgärder enligt den lagen. Vi har analyserat frågan för att ha en handlingsberedskap när den blir aktuell i ett ärende.

Fortsatt arbete med ställningstaganden

Konkurrensverkets bedömning i olika frågor efterfrågas kontinuerligt med utgångspunkt i vår roll som expertmyndighet, men även då vi utövar tillsyn gentemot upphandlande myndigheter.

I år har Konkurrensverket därför fortsatt att prioritera utveckling av det vi kallar ställningstaganden. I våra ställningstaganden presenterar vi rättsläget och redovisar vår bedömning av hur vi ser på vissa frågor. Vi kommer att följa rättsutvecklingen och justera och uppdatera ställningstagandena vid behov. Ställningstagandena är inte bindande för någon, men vi vill vara öppna med hur vi som tillsynsmyndighet ser på rättsläget. Att förmedla vår syn i en för många osäker fråga ser vi som ett effektivt sätt att skapa tydlighet vilket kan spara resurser hos bland annat upphandlande myndigheter. Dessutom innebär det att vi som tillsynsmyndighet är öppna med hur vi kommer att agera. Den myndighet som följer ett ställningstagande kan känna sig trygg vid en eventuell granskning från vår sida. Detta är enligt vår bedömning en effektiv hjälp i vårt förebyggande tillsynsarbete.

Under försommaren 2019 publicerades ett ställningstagande om ramavtal och i slutet av året ett ställningstagande som behandlar frågor om upphandling och valfrihetssystem. Det sistnämnda belyser gränsdragningen mellan offentliga kontrakt och valfrihetssystem samt mellan valfrihetssystem enligt LOV och andra valfrihetssystem.

Vilka frågor blir ställningstaganden?

I vår planerade tillsyn identifierar vi på förhand rättsfrågor som behöver klargöras på ett eller annat sätt. Den planerade tillsynen föregås av en analys, bland annat i syfte att skapa bra underlag för att avgöra inom vilka områden vår tillsyn kommer att göra mest skillnad och få störst effekt. I analysen ingår till exempel de mest frekventa frågorna som vi eller Upphandlingsmyndigheten fått. För att det ska bli tydligt för våra intressenter vilka frågor som vi väljer att skriva ställningstaganden om och för att vi ska kunna välja ämnen som ger effekt har vi under hösten arbetat med att ta fram kriterier för ställningstagandena. Om kriterierna inte anses uppfyllda ska det inte presenteras som ett ställningstagande. Det ska vara frågan om ett aktuellt ämne som är relevant för våra intressenter. Det ska även saknas tillräckligt tydlig praxis och Konkurrensverket ska kunna landa i ett tydligt ställningstagande som klargör situationen på ett sätt som gör att det kan tillämpas i praktiken. För att säkerställa att ett ställningstagande uppfyller de ställda kriterierna samt att gången ska kunna granskas i efterhand ska arbetet ske utifrån vissa rutiner. Vi kommer att beskriva på vår webbplats hur vi arbetar med ställningstagandena.

Vi har fått mycket respons på våra ställningstaganden. En sammanfattande bild av denna är att även om inte alla intressenter håller med Konkurrensverket i sak så uppskattas detta sätt att ge vägledning. Vi har uppmärksammat att våra ställningstaganden använts av förvaltningsrätter i två fall. Båda domarna beslutade i enlighet med ställningstagandena. Ställningstagandena har också genererat ett inflöde av föreläsningsinbjudningar och hänvisats till i en utredning.

Antalet sidvisningar för webbsidan *Ställningstaganden* och dess undersidor är 3 697 räknat från 1 januari 2019 till 31 december 2019. Dokumenten har laddats ner 2 165 gånger under året.²³ Detta ska jämföras med ett vanligt tillsynsbeslut som laddas ner ca 50 gånger. Vi har också fått besked av Upphandlingsmyndigheten att myndigheten efter ställningstagandet om köp inom staten endast fått enstaka frågor i ämnet men att två av de inlägg som rör köp inom staten är några av deras mest klickade inlägg i frågeportalen.

Den rättsliga utvecklingen inom den offentliga upphandlingen

Konkurrensverket har till uppgift att följa och redovisa utvecklingen inom den offentliga upphandlingen.

Utöver vårt eget arbete med att driva rättsutvecklingen genom våra ärenden, följer vi den nationella utvecklingen på området genom att samverka med andra myndigheter och branschorgan. Vi har ett utvecklat samtalsforum med Upphandlingsmyndigheten om den rättsliga utvecklingen på upphandlingsområdet. Vi har löpande diskussioner med bland annat Transportstyrelsen och deltar i Stora branschgruppen för upphandlingsfrågor.

När det gäller den nationella utvecklingen upprätthåller vi sedan 2010 en databas med samtliga domstolsavgöranden i upphandlingsmål från förvaltningsrätter, kammarrätter samt Högsta förvaltningsdomstolen. Databasen innehåller också vissa avgöranden från EU-domstolen.

Konkurrensverket har under 2019 lämnat över en promemoria med förslag om en utvecklad reglering av tillsynsverksamheten till regeringen.²⁴ I den föreslås att Konkurrensverkets tillsynsverksamhet på upphandlingsområdet regleras tydligare och att det införs utvidgade möjligheter till ingripande i upphandlingslagarna. Förslagen syftar främst till en effektivisering av tillsynen och tydligare ramar för en rättssäker tillsyn. Promemorian innehåller också ett förslag till ändring i Konkurrensverkets instruktion som innebär att verket i sin tillsynsverksamhet ska motverka och uppmärksamma korruption och annat förtroendeskadligt beteende.

---

²³ Ställningstagandet *Anskaffningar mellan statliga myndigheter* har laddats ned 1 653 gånger sedan 19 december 2018. Ställningstagandet *Ramavtalsupphandlingar och öppenhetsprincipen* 847 gånger sedan publicering i juni 2019. Ställningstagandet *Betydelsen av den upphandlande myndighetens urval - Vem får välja i ett valfrihetssystem?* 103 gånger, 17–31 december 2019.

²⁴ Dnr 658/2018

Förutsättningar för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar

Offentlig upphandling är en stor och viktig del av samhällsekonomin. Den offentliga upphandlingen kan bidra till bättre förutsättningar för små och medelstora företag att träda in och växa på olika marknader. Mot denna bakgrund har Konkurrensverket under 2019 på olika sätt och vid flera tillfällen presenterat konkreta förbättringsåtgärder riktade till såväl lagstiftare som offentliga upphandlare.

I vårt arbete beaktar vi hur förslagen kan bidra till att små och medelstora företag enklare ska kunna delta i offentliga upphandlingar. Vi analyserar olika marknader och redovisar åtgärdsförslagen i rapporter, remissyttranden och skrivelser till regeringen.

Under 2019 har vi förutom olika kommunikationsinsatser som syftat till att nå ut med information till upphandlande myndigheter och enheter om upphandlingslagstiftningen, också fortsatt vårt arbete med fokus på konkurrensbegränsande krav i upphandlingar.

Att konkurrens är bra för offentlig upphandling lyfts ofta fram i olika sammanhang, men det är viktigt att också förklara varför det är så och varför man ska arbeta för att skapa konkurrens i upphandlingar. Offentliga inköp står för en dryg sjättedel av Sveriges BNP och en knapp tredjedel av den offentliga sektorns utgifter. Det är därför viktigt att inköpen ska vara effektiva, det vill säga ändamålsenliga och genomförda på det ekonomiskt mest fördelaktiga sättet. Vad gäller den ekonomiska fördelaktigheten av offentliga inköp visar nationalekonomisk forskning att konkurrens mellan möjliga leverantörer ger effekter som lägre priser och/eller bättre kvalitet. Dessutom motverkas korrupktion. Det är därför två tunga argument för att försöka skapa offentliga upphandlingar som främjar konkurrens. Mot denna bakgrund har vi startat ett projekt som syftar till att förklara varför offentlig upphandling bör främja konkurrens. Syftet är att ge en större förståelse för att inköp och offentlig upphandling behöver användas för att leda till sunda affärer och positiva samhällsekonomiska effekter på kort såväl som på lång sikt. Målgrupperna är beslutsfattare, beställare och upphandlare. Resultaten av undersökningen kommer att presenteras i ett upphandlings- och inköpssammanhang. Målet är att motivera upphandlande myndigheter att främja konkurrens i sina upphandlingar och inköp.²⁵

Konkurrensverket ingår sedan tidigare i ett nätverk med myndigheter som arbetar för att underlätta för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar. Nätverket är ett forum för myndigheterna att utbyta erfarenheter och informera om respektive myndighets arbete inom detta område. Som ett led i att ytterligare öka små och medelstora företags möjligheter att delta i offentlig upphandling har nätverket kontinuerlig dialog med representanter för näringslivs- och upphandlingsorganisationer. Vi engagerar oss även i frågor om osund konkurrens.

---

²⁵ Dnr 563/2019

Rapporter och analyser

Enligt instruktionen ska Konkurrensverket uppmärksamma hinder mot en effektiv konkurrens i offentlig och privat verksamhet samt uppmärksamma hinder mot en effektiv offentlig upphandling. Vi ska också lämna förslag till konkurrensutsättning och regelreformer, följa utvecklingen inom myndighetens ansvarsområde och samla in uppgifter för statistikändamål. Dessa uppgifter benämner Konkurrensverket konkurrensfrämjande åtgärder. Ett viktigt verktyg i detta arbete är vår rapportserie, där vi under 2019 publicerat fem rapporter (inklusive rapporten *Statistik om offentlig upphandling* tillsammans med Upphandlingsmyndigheten). Alla publikationer finns som PDF-filer på vår webbplats, möjliga att ladda ner kostnadsfritt.

Egeninitierade rapporter

I mars publicerade Konkurrensverket för första gången en sammanhållen rapport om konkurrens- och upphandlingstillsynen, *Konkurrensverkets konkurrens- och upphandlingstillsyn 2018* (Konkurrensverkets rapportserie 2019:1). Rapporten syftade till att bidra till en mer samlad syn på och information om Konkurrensverkets tillsyn. Våra årligen återkommande tillsynsrapporter är ett led i vårt arbete med att sprida information om de ärenden vi utreder och vilka rättsfrågor som varit aktuella. På så sätt kan fler få nytta av vår tillsyn och vi kan nå en större krets än enbart dem som vi utövat tillsyn mot.

I juni presenterade Konkurrensverket rapporten *Makten över bilen – en rapport om bilförsäkringar och marknaden för bilreparationer* (Konkurrensverkets rapportserie 2019:2). Av rapporten framgår att svenska bilar är försäkrade i högre utsträckning än i andra länder. Till skillnad från andra länder ingår det en treårig så kallad vagnskadegaranti vid köp av nya personbilar i Sverige. Det är en försäkring för endast vagnskada som generalagenten tecknat med ett försäkringsbolag. Bilköparen kan under denna tid inte själv välja försäkringsbolag för vagnskada och får heller inte veta vad vagnskadegarantin kostar. Självrisken är hög och vid skada är det försäkringsbolaget som bestämmer vilken verkstad som ska laga bilen. Försäkringsbolagen styr reparationerna till auktoriserade märkesverkstäder, vilket hämmar fristående verkstäders möjligheter att konkurrera.

I december publicerade Konkurrensverket i likhet med tidigare år rapporten *Statistik om offentlig upphandling 2019* (Konkurrensverkets rapportserie 2019:3) tillsammans med Upphandlingsmyndigheten. Både Upphandlingsmyndigheten och Konkurrensverket har uppgifter som rör statistiken om offentlig upphandling och har ett nära samarbete på området. Rapporten ger en aktuell bild av den offentliga upphandlingen i Sverige och redovisar den senast tillgängliga statistiken om offentlig upphandling och närliggande områden. Värdet av de upphandlingspliktiga inköpen i Sverige uppgick år 2017 till 706 miljarder kronor vilket motsvarar en sjättedel av BNP. Av rapporten framgår också att antalet anbudsgivare per upphandling ökar något för första gången sedan 2012 och att andelen överprövningar minskar för fjärde året i rad.

Vi har under 2019 även publicerat en undersökning som rör kommunala borgensavgifter (Konkurrensverkets rapportserie 2019:4). Rapporten belyser skillnaden i räntevillkor mellan privata och offentliga företag och redovisar dels hur vanligt det är att kommunala bostadsaktiebolag får kommunal borgen, dels i vilken utsträckning detta utgör en fördel för det kommunala bolaget. Syftet har varit att kartlägga eventuella snedvridningar av konkurrensen, vilket sedan kan vara användbart både i enskilda utredningar och i Konkurrensverkets konkurrensfrämjande arbete mer allmänt.

Rapporter till EU-kommissionen

Konkurrensverket har i juni och i december lämnat rapporter till EU-kommissionen inom ramen för myndighetens instruktion om övervakning av det svenska detaljhandelsmonopolet för alkoholdrycker.

Resultat av rapport- och analysverksamheten

Konkurrensverkets rapporter används ofta som underlag och argument i debatten om behovet av konkurrens och effektiva upphandlingar. Många artiklar som rör offentlig upphandling, oavsett syfte och avsändare, hänvisar till uppgifter i våra statistikrapporter. Årets rapport om bilförsäkringar och marknaden för bilverkstäder har lett till en diskussion om konkurrensen i nya branscher. Vissa rapporter återkommer som referens i debatten under lång tid efter att de publicerats, till exempel den rapport om byggmarknaden som vi publicerade i augusti 2018. Konkurrensverkets rapporter fyller således en viktig roll i vårt arbete för att uppmärksamma hinder mot en effektiv konkurrens och mot en effektiv offentlig upphandling.

Rapporterna är samtidigt en viktig del av tillsynen. I vår prioriteringspolicy för tillsynsverksamheten hänvisar vi till vårt konkurrensfrämjande uppdrag och konstaterar att när ett enskilt tillsynsärende inte bedöms som en effektiv väg att uppnå resultat, kan Konkurrensverket i vissa fall välja att påtala problemet på annat sätt, till exempel i en rapport som publiceras externt. Rapporterna utgör ett sätt för oss att skapa uppmärksamhet kring problem som av olika skäl inte kan hanteras inom en tillsynsutredning. De kan också utgöra ett stöd i våra prioriteringar genom att de utgör en väg för oss att bygga kunskap om vissa marknader och ta reda på om det finns konkurrensproblem som vi bör väga in i vår hantering av de tips och klagomål som kommer in till oss. De rapporter som vi har publicerat under året har bidragit till en kunskapsuppbyggnad såväl hos oss som tillsynsmyndighet som hos andra aktörer.

Remisser

En viktig del av Konkurrensverkets arbete för att främja en effektiv konkurrens och en effektiv offentlig upphandling är att lämna synpunkter på rapporter och förslag från myndigheter och Regeringskansliet. År 2019 har Konkurrensverket besvarat 79 remisser från Regeringskansliet och 44 remisser från andra myndigheter. I det här avsnittet redovisas exempel på årets yttranden utifrån ett urval som är baserat på branschtillhörighet i syfte att belysa flera samhällssektorer.

Exempel på yttranden under 2019

Byggande och bostäder

Konkurrensverket har under året besvarat ett antal remisser som berör detaljplaneprocessen. Konkurrensverket tillstyrkte bland annat att genomförandetiden för detaljplaner, som i dag är 5–15 år, ändras till 3–15 år (dnr 581/2018). Konkurrensverket tillstyrkte förslagen i betänkandet *Privat initiativ rätt – Planintressentens medverkan vid detaljplanläggning*, men förordade att frågan om hur effektiviteten i detaljplanläggningen kan öka övervägs i ett vidare perspektiv än enbart genom överväganden om privat initiativ rätt (dnr 202/2019).

Finansiella tjänster

Konkurrensverket ansåg att Riksbankens rapport *E-kronaprojektet delrapport 2* visade på ett behov av alternativ till kontanter när användningen av dessa minskar. Konkurrensverket efterfrågade en tydligare avgränsning av e-kronaprojektet som ett alternativ till kontanter eftersom det redan i dag finns existerande alternativ genom andra elektroniska och kontantlösa betaltjänster. Vi efterfrågade även en mer utvecklad analys och beskrivning av hur en e-krona i praktiken skulle bidra till mer konkurrens, högre grad av innovation och lägre kostnader, vilket framhölls i rapporten (dnr 596/2018).

Offentlig upphandling

Konkurrensverket höll med Förenklingsutredningen om att upphandlingsreglerna bör utgå från de grundläggande principerna för upphandling men även omfatta bestämmelser som är nödvändiga bland annat till skydd för leverantörer samt att regelverket i övrigt bör lämna ett stort utrymme åt de upphandlande myndigheterna och enheterna att själva utforma förfarandet i varje upphandling (dnr 530/2018). Konkurrensverket tillstyrkte bland annat att direktupphandlingsgränsen bestäms till ett fast belopp, att de grundläggande EU-rättsliga principerna även fortsättningsvis ska gälla vid icke direktivstyrda upphandlingar som ska annonseras enligt nationella bestämmelser, och att reglerna om dokumentationsplikt och riktlinjer för direktupphandlingar ska finnas kvar. Vi hade dock invändningar mot flera av utredningens förslag. Det handlade bland annat om förslagen om att direktupphandlingsgränsen för sociala tjänster ska höjas till 7,1 miljoner kronor, att införa en

nationell princip för direktupphandlingar och om så kallade täckningsköp vid överprövning. Konkurrensverket avstyrkte dessutom utredningens förslag att införa både ansökningsavgift och processkostnadsansvar eftersom konsekvenserna är svåra att överblicka och konstaterade att om någon av dem ska införas bör det i första hand vara ansökningsavgifter.

Telekom och media

Konkurrensverket har lämnat flera yttranden som berör telekomområdet, varav flera rörde tilldelningen av frekvensutrymme. I ett yttrande till Post- och telestyrelsen (PTS) framhöll vi att tillstånd bör villkoras med krav på användning som ska uppnås inom en viss tid (dnr 199/2019). Även i yttrandet med anledning av betänkandet *Frekvenser i samhällets tjänst* tillstyrktes att avgiften för tillstånd till radiospektrum bör bestämmas till en nivå som bidrar till en ändamålsenlig allokering av spektrum och att tillstånd till spektrum som inte används bör återlämnas och utlysas igen. Vi påpekade även att möjligheterna för myndigheter och kommuner att använda de kommersiella telekomnäten bör utredas närmare (dnr 227/2019). I yttrandet med anledning av *Kompletterande förslag till betänkandet Frekvenser i samhällets tjänst* påpekade Konkurrensverket att den utökade prövningen vid tilldelning av tillstånd att använda radiosändare kunde leda till längre handläggningstider (dnr 352/2019).

Konkurrensverket ställde sig positivt till att PTS har inlett ett arbete för att vägleda kommuner i deras insatser på bredbandsområdet och menade att det är angeläget att arbetet fortgår och fördjupas. Vi erbjöd oss att bistå PTS med bedömningar i den fortsatta beredningen (dnr 156/2019).

Läkemedel och apotek

Konkurrensverket ansåg att Läkemedelsutredningens förslag att i en ny läkemedelsförmånslag göra det möjligt för regionerna att ingå hemliga återbäringsavtal med läkemedelsföretag var förenat med sådana problem att det inte kan ligga till grund för lagstiftning. Vi ifrågasatte vidare om utredningens förslag var förenligt med transparensdirektivet. Vi tillstyrkte däremot utredningens förslag att det ska vara möjligt att sätta olika priser på ett och samma läkemedel beroende av vilken typ av behandling det används för, och att det därmed ska vara möjligt att sätta olika priser beroende på om ett läkemedel används i kombination med en viss annan produkt eller teknik (dnr 126/2019).

Vård och omsorg

Konkurrensverket avstyrkte förslaget att införa en skyddad yrkestitel för undersköterskor, och menade att detta kan leda till rekryteringsproblem och högre kostnader för kommuner, regioner och privata vårdgivare eftersom en del av de som i dag arbetar som undersköterskor kan komma att lämna yrket. Skyddade yrkestitlar leder generellt till inträdeshinder på marknader som kan vara negativa för konkurrensen (dnr 396/2019).

Infrastruktur

Konkurrensverket tillstyrkte ett förslag om att ersätta den nuvarande järnvägslagen med fyra nya lagar för ökad överskådlighet och mer direkt koppling mellan svensk lag och bakomliggande EU-reglering. Konkurrensverket avstyrkte däremot förslaget att behöriga myndigheter tillåts utnyttja möjligheterna att direkttilldela avtal motiverat av "exceptionella omständigheter". Därutöver konstaterade vi att det saknades förslag att införa krav på gemensamma informations- och direktbiljettsystem för järnvägsmarknaden, vilket Konkurrensverket uppmärksammat regeringen om att det finns behov av, men vi ser positivt på att frågan behandlas i den pågående utredningen om ett nationellt biljettsystem för kollektivtrafik (dnr 480/2019).

Energi

Konkurrensverket ställde sig generellt positivt till att förenkla och påskynda byggandet av elnät genom att i större utsträckning kunna ge undantag från koncessionsplikten. Vi avstod dock från att ta slutlig ställning till de enskilda förslagen eftersom de kommer att påverkas av Energimarknadsinspektionens kommande förslag till en ny samlad elmarknadsreglering (dnr 434/2019).

Remissernas resultat

Att svara på remisser är en ständigt pågående och strategiskt viktig verksamhet. Konkurrensverket fokuserar framför allt på sådana förslag som kan påverka konkurrensen på olika marknader eller påverka förutsättningarna för en effektiv offentlig upphandling. I svaren försöker vi tydliggöra eventuella positiva eller negativa effekter av förslagen, och i många fall kan våra yttranden bidra till att vissa förslag inte genomförs eller att de negativa konsekvenserna minskas genom att förslagen förbättras utifrån de aspekter vi bevakar. Minst lika viktigt är att tydliggöra eventuella goda effekter så att regering och riksdag ges möjlighet att väga positiva och negativa effekter mot varandra.

Att lämna remissvar till regeringen innebär också en möjlighet att informera en bredare krets om förslagets effekter och om vikten av konkurrens och effektiv upphandling. Innehållet i remissvaren kommuniceras därför ofta i Konkurrensverkets övriga kanaler genom notiser, pressmeddelanden och nyhetsbrev.

Remissvar till andra myndigheter, kan påverka hur myndigheterna väljer att gå vidare med sina förslag. Det förekommer till exempel att myndigheter ber om fortsatta möten med anledning av de synpunkter som lämnats i Konkurrensverkets remissvar.

Samverkan

Konkurrensverket strävar efter en effektiv samverkan med myndigheter och andra aktörer. Vi ska också samråda med de myndigheter som berörs av Konkurrensverkets förslag och åtgärder.

Samverkan mot osund konkurrens och korrupktion

En av de faktorer som vi väger in vid prioritering av inkommande tips och klagomål är tecken på korrupktion, jäv eller annat förtroendeskadligt beteende. Våra erfarenheter visar att korrupktion potentiellt kan förekomma inom såväl konkurrens- som upphandlingstillsynen. Vi ser det därför som en viktig del av vårt tillsynsuppdrag att bidra till kampen mot korrupktion. Korrupktion är skadligt för konkurrensen och för konsumenterna, och har förmågan att möjliggöra och ibland dölja överträdelser av konkurrens- och upphandlingsreglerna. För närvarande övervägs ett förslag med tillägg i Konkurrensverkets instruktion att vi inom ramen för våra uppgifter ska uppmärksamma och motverka korrupktion och annat skadligt beteende.

Under 2019 har Konkurrensverket samverkat med Statskontoret, Institutet mot mutor och Nationella korrupktionsgruppen hos Polisen. Samverkan har syftat till att bygga kunskap om korrupktion i förebyggande syfte. Vi har deltagit i Statskontorets myndighetsnätverk mot korrupktion, där vi i juni deltog i en paneldiskussion med temat teknik och korrupktion. Vi har också arrangerat flera seminarier i samarbete med Institutet mot mutor. Dessa hölls under Almedalsveckan på Gotland. Samverkan med Polisen har bestått av löpande kontakter när behov har uppkommit kopplat till olika informationsinsatser, myndighetens tipshantering och tillsynsutredningar. I maj 2019 höll vi också en presentation om korrupktion på ett statligt nätverk för internrevisioner.

Samverkan med Statskontoret har också rört god förvaltningskultur och statstjänstemannarollen. I augusti deltog vi i ett seminarium hos Statskontoret där flera myndigheter medverkade och diskuterade vilket arbete vi bedriver för att främja en god förvaltningskultur. I november anordnade Statskontoret en workshop på samma tema för Konkurrensverkets chefsgrupp.

I den så kallade Stora branschgruppen deltar Konkurrensverket sedan flera år i ett samarbete i Skatteverkets regi. Arbetstagarorganisationer, arbetsgivarorganisationer, bransch- och intresseorganisationer och olika myndigheter ingår i gruppen. Samarbetet syftar till att motverka osund konkurrens och ge förslag på hur man kan öka konkurrensneutraliteten mellan företag i Sverige. I november 2019 hölls ett seminarium om sekretesshinder och arbetsmarknadskriminalitet.

Vi har under 2019 även deltagit i Tillitsnätverket och där samverkat med ett mycket stort antal myndigheter (dnr 95/2019). Arbetet med att utveckla en tillitsbaserad styrning och ledning är kopplat till strävan att förebygga och motverka korruption. En styrning som präglas av tillit kan nämligen minska riskerna för korruption och andra oegentligheter och öka möjligheterna att bygga en kultur där medarbetare vågar ta ansvar och också vågar att påtala när något är fel.

Samverkan med länsstyrelserna

Länsstyrelserna ska verka för en effektiv konkurrens till nytta för konsumenterna i respektive län. De ska informera om konkurrensfrågor och uppmärksamma Konkurrensverket på förhållanden som tyder på överträdelser av konkurrensreglerna. Länsstyrelserna ska också arbeta för att de, liksom regionala och lokala organ, tar hänsyn till konkurrensaspekterna i olika frågor. Konkurrensverkets uppgift är att ge länsstyrelserna det underlag och stöd de behöver för sitt arbete. De rapporter som vi publicerar distribueras kontinuerligt till länsstyrelserna under året.

Under 2019 arrangerade Konkurrensverket tillsammans med Upphandlingsmyndigheten och länsstyrelsen i Dalarnas län ett seminarium om statsstödsregler, konkurrensregler och upphandlingsregler som syftade till ökad förståelse kring EU-rättsliga regelverk och de utmaningar och möjligheter som dessa regler innebär lokalt och regionalt.

Samverkan med Upphandlingsmyndigheten

I enlighet med Konkurrensverkets instruktion ska vi i samverkan med Upphandlingsmyndigheten arbeta för att utveckla den offentliga upphandlingen. Under 2019 har Konkurrensverket och Upphandlingsmyndigheten tillsammans bland annat utarbetat och publicerat rapporten *Statistik om offentlig upphandling 2019* (Konkurrensverkets rapportserie 2019:3).

Konkurrensverket har också haft samråd med Upphandlingsmyndigheten i flera frågor, bland annat i förberedelserna för det nya systemet för insamling av statistik om offentliga upphandlingar och i samband med arbetet i ESWG, kommissionens arbetsgrupp för ekonomi och statistik, exempelvis angående kommissionens arbete med e-forms.

Upphandlingsmyndigheten har haft ett regeringsuppdrag att genomföra en förberedande studie om vilka uppgifter om inköpsvärden som är möjliga och lämpliga att samla in. Slutrapporten *Förberedande studie om vissa inköpsvärden* togs fram i samråd med Konkurrensverket.

Samverkan med Post- och telestyrelsen

Konkurrensverket har också ett löpande samarbete med Post- och telestyrelsen. Under 2019 träffades handläggare från myndigheterna och hade ett formellt samråd avseende lokalt tillträde till bredbandsinfrastruktur.

Samverkan och samråd kring digitalisering och spelmarknadsfrågor

Konkurrensverket har initierat ett arbete med en gemensam kunskapsuppbyggande insats om datafrågor i samarbete med Konsumentverket och Datainspektionen. Myndigheterna har också samverkat om ett gemensamt inspel till Regeringskansliet om betydelsen av forskning kring digitala plattformar och datadrivna marknader inför arbetet med den forskningspolitiska propositionen.

Konkurrensverket har deltagit i Spelmarknadsrådets möte vid Spelinspektionen.

Konkurrensverket har också haft samråd med Statskontoret beträffande deras uppdrag på spelmarknadsområdet.

Samverkan med andra myndigheter, kommittéer och utredningar

Flera myndigheter och kommittéer samråder med Konkurrensverket i särskilda frågor som anges i till exempel lag, regleringsbrev eller direktiv. Här beskrivs ett urval samråd avseende 2019.

Konkurrensverket har haft samråd med Näringsdepartementets utredning om genomförandet av EU:s direktiv om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i livsmedelskedjan (UTP- utredningen). Konkurrensverket har också haft samråd med och bistått Jordbruksverket kring deras utvärdering av livsmedelsstrategin.

Konkurrensverket har medverkat i en referensgrupp för genomförande av EU:s nya upphovsrättsdirektiv. Vi har även deltagit i en referensgrupp hos Energimarknadsinspektionen som ansvarade för genomförande av reviderad EU-lagstiftning inom elområdet. Vi har också haft samverkan med Transportstyrelsen. Förutom myndigheternas stående halvårsvisa samverkansmöten har Konkurrensverket deltagit i Transportstyrelsen workshop om *Nya former av taxi*. Vi har också lämnat synpunkter till Transportstyrelsen i frågor som rör konkurrensförutsättningar vid införande av fjärrstyrd flygtrafikledningstjänst.

Medarbetare från Konkurrensverket har deltagit i Riksbankens Betalningsråd, i samverkansmöte på Finansinspektionens innovationscentrum och i Finansdepartementets referensgrupp kring gräsrotsfinansiering.

Konkurrensverket har haft samråd med Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) om nya regler angående sekretess avseende läkemedelsstatistik. Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten hade tidigare under året gjort ett rättsligt ställningstagande avseende sekretess när det gäller läkemedelsstatistik. Från att statistiken tidigare har varit offentlig (under 40 år) ska det nu inte längre gå att få se statistik om försäljningen av enskilda läkemedel. Konkurrensverket har ställt sig bakom TLV:s arbete för att få till stånd en ändamålsenlig läkemedelsstatistik genom en skrivelse där vi påpekar att det finns en risk för att konkurrensen på läkemedelsmarknaden försämras på grund av att företagen får sämre tillgång till information och att detta kan leda till högre kostnader för patienter, regioner och staten.

Konkurrensverket har haft samråd med Myndigheten för press, radio och tv angående deras arbete med tilldelning av sändningstillstånd.

Konkurrensverket ska, när Transportstyrelsen efterfrågar det, lämna yttranden i Transportstyrelsens prövning av frågor som avses i artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU 2017/352) av den 15 februari 2017 om inrättande av en ram för tillhandahållande av hamntjänster och gemensamma regler för finansiell insyn i hamnar (EU:s hamntjänstförordning). Någon sådan förfrågan från Transportstyrelsen har inte kommit under 2019.

Konkurrensverket ska även fullgöra de uppgifter som ska skötas av en nationell konkurrensmyndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU nr 1227/2011) av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (REMIT-förordningen). I denna övervakning av energi-marknaderna för el och naturgas kan samverkan ske mellan Energimarknadsinspektionen och andra europeiska och nationella tillsynsmyndigheter. Konkurrensverket har inte varit delaktigt i någon sådan tillsynssamverkan under 2019.

Konkurrensverkets medarbetare har under året ingått som experter i ett antal utredningar eller haft möjlighet att bidra till utredningsarbetet genom samråd. Bland dessa utredningar kan framhållas *Kommittén för moderna byggregler* (N 2017:05), *Utredningen om jämlik tandhälsa* (S 2018:02), *Utredningen om totalförsvarets försörjningstrygghet* (Fö 2018:01), *Delegationen för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen* (Fi 2016:07) och utredningen *Idéburna aktörer i välfärden* (Fi 2018:04). Konkurrensverket har även deltagit i en referensgrupp till *Jämlikhetskommissionen* (Fi 2018:7).

Resultat av samverkan

Att myndigheter samverkar med varandra är en förutsättning för helhetssyn och effektivitet i statsförvaltningen. Genom att utbyta information och kunskap med andra utvecklar vi våra medarbetares kompetens och bidrar även till kompetensutveckling hos andra aktörer rörande konkurrens- och upphandlingsfrågor. Ofta kan utformningen och konsekvenserna av konkreta förslag diskuteras i ett tidigt skede. Detta anser vi förbättrar förutsättningarna att bedriva en effektiv tillsyn och ökar chansen att de som vi samverkar med uppmärksammar konkurrens- och upphandlingsrelaterade aspekter i sin egen verksamhet. Andra myndigheter kan exempelvis bidra med viktig kunskap om förekomsten av osund konkurrens i offentlig upphandling. De kan även komma med konkreta tips till Konkurrensverket om bland annat misstänkta anbudskarteller. Samverkan med polisen är dessutom en förutsättning för att hantera korruptionsrelaterade tips, då det är polisen som har uppdraget och verktygen att utreda och lagföra korruption.

Forskning

Konkurrensverkets viktigaste uppgift på forskningsområdet är att stödja projekt och för det ändamålet har vi haft ett anslag på cirka 14 miljoner kronor per år²⁶ till vårt förfogande. Forskningsanslaget ska bidra till forskning inom både konkurrens- och upphandlingsområdet och är uppdelat i finansiering av olika forskningsprojekt på högskolor och universitet, egeninitierad uppdragsforskning, konferenser, seminarier samt en uppsatstävling för studenter.

Forskningen ska bidra till ökad kunskap hos Konkurrensverkets medarbetare och intressenter vad gäller frågeställningar som har en tydlig anknytning till myndighetens verksamhetsområden.

Projekt som har fått forskningsmedel beviljade 2019

Under året fick Konkurrensverket in 50 ansökningar om bidrag till forskning inom konkurrens- och upphandlingsområdet (varav två kunde relateras till både konkurrens- och upphandling, 35 till konkurrens och 13 till kategorin upphandling). 36 av dessa ansökningar hade en man som huvudsökande och 14 ansökningar en kvinna som huvudsökande. Av dessa totalt 50 ansökningar beviljade Konkurrensverket 5,5 miljoner kronor till nio nya projekt (sex projekt inom konkurrensforskning och tre inom upphandlingsforskning). Av dessa var det åtta projekt som hade en man som huvudsökande och ett som hade en kvinna som huvudsökande.

Konkurrensverket betalade också ut drygt 5,6 miljoner kronor till elva pågående projekt. Av dessa var det nio projekt som hade en man som huvudsökande och två projekt med en kvinna som huvudsökande. Totalt betalade Konkurrensverket således ut 11,1 miljoner kronor i forskningsbidrag till olika projekt för 2019.

Bryter man ner ovanstående fördelning av medel på kön så ser vi att Konkurrensverket delade ut 4,7 miljoner kronor till nya projekt med en man som huvudsökande och 0,8 miljoner kronor till projekt med en kvinna som huvudsökande. För pågående projekt delades 4,7 miljoner kronor ut till projekt med en man som huvudsökande och 0,9 miljoner kronor till projekt med en kvinna som huvudsökande.

---

²⁶ Det tilldelade anslaget drogs, efter ändring av regleringsbrev (N2019/03092/MK) som medförde 1 miljon kronor mindre i forskningsanslag, ner till drygt 13 miljoner kronor.

År	2019	2018	2017
Ansökningar	50	44	42
Kvinna	14	7	8
Man	36	37	34
Beviljade			
Kvinna	1	0	3
Man	8	6	7
Utbetalda medel nya (MSEK)	5,5	3,2	4,7
Kvinna	0,8	0	1,1
Man	4,7	3,2	3,6
Utbetalda medel pågående (MSEK)	5,6	8,4	6,4
Kvinna	0,9	1,6	1,0
Man	4,7	6,8	5,4

Nya och pågående forskningsprojekt på konkurrensområdet med finansiellt bidrag från Konkurrensverket

Här redovisas både de för året nya och de sedan tidigare pågående forskningsprojekt som finansierats av 2019 års forskningsanslag.

Ny konkurrensrelaterad forskning:

- Thomas Tangerås, *Nordic Workshop on Industrial Organization 2019*.
- Marcel Garz, *Media competition and media slant in Swedish newspapers*.
- Konstantinos Stylianou, *Goals and Purposes of EU Competition Law: What does the data say?*
- Thomas Broberg, *Konkurrens om sopor – En analys av marknaden för avfallsförbränning*.
- Catarina Marvao, *Cartel, Managerial Incentives and Merger and Acquisitions*.
- Björn Lundell, *Hållbar digitalisering och OpenSym 2019*.

Pågående konkurrensrelaterad forskning:

- Ulf Bernitz, *Access to the European Commission's Files in Cartel Cases – Promoting or Preventing Effective Enforcement of the European Competition Rules?*
- Matilda Orth, *Investeringar, produktivitet och konkurrens på bredbandsmarknaden.*
- David Granlund, *Pris effekter av konkurrens från parallellimport och terapeutiska alternativ för patentskyddade läkemedel.*

Nya och pågående forskningsprojekt på upphandlingsområdet med finansiellt bidrag från Konkurrensverket

Ny upphandlingsrelaterad forskning:

- Tobias Indén, *Koncessioner i allmänhetens tjänst – Statsstödsrättsliga och upphandlingsrättsliga utmaningar.*
- Niklas Rudholm, *Effekten av antal budgivare på sannolikheten för prissamordningar.*
- David Isaksson, *Är konkurrensen på primärvårdsmarknaden kvalitetsdrivande?*

Pågående upphandlingsrelaterad forskning:

- Håkan Andersson, *Offentlig upphandling – ansvar och ersättning.*
- Anders Anell, *Can better information about providers improve care choices?*
- Christina Tvärnö, *Collaboration and relations between economic operators in the competition for public contracts.*
- Mihaly Fazekas, *Public procurement cartels: novel measurement and insights.*
- Björn Tyrefors Hinnerich, *En utvärdering av privata utövares effektivitet inom ambulanssjukvården och konsekvenser för upphandling.*
- Johan Lundberg, *Utvärdering av metoder för spärning av anbudssamverkan inom offentlig upphandling.*
- Stefan Olsson, *Värdering av upphandling – redovisningens betydelse för upphandlingsreglerna.*
- Stefan Brehm, *Human rights violations in Nordic public procurement.*

Uppdragsforskning

Konkurrensverket initierar forskningsuppdrag där det finns ett direkt behov av att undersöka eller belysa specifika frågor inom konkurrens- och upphandlingsområdet. Uppdragen tilldelas forskare med hög sakkunskap inom den specifika frågeställningen. Till varje uppdrag knyts en referensgrupp som har till syfte att kvalitetssäkra studien. Referensgrupperna består av personer med särskild kompetens inom det aktuella ämnesområdet.

För 2019 anslogs totalt 1,7 miljoner kronor till uppdragsforskning inom konkurrens- och upphandlingsområdena.²⁷ Rapporterna publiceras i en särskild rapportserie för uppdragsforskning. Här följer en beskrivning av de rapporter som publicerats under 2019 samt de rapporter som är pågående.

Publicerade och pågående uppdragsforskningsrapporter om konkurrens

- Niklas Rudholm & Charlie Lindgren (2019), *Prisspridning på e-handelsmarknader med låga sökkostnader*, Konkurrensverkets uppdragsforskningsrapport 2019:1.
- Lars Persson & Pehr-Johan Norbäck (2019), *Marknadskoncentration och korsägande av företag*, Konkurrensverkets uppdragsforskningsrapport 2019:3.
- Pontus Lindblom (2019), *Blockkedjeteknik utifrån ett konkurrensperspektiv*, Konkurrensverkets uppdragsforskningsrapport 2019:4.
- Vladimir Bastidas (2019), *Kontrafaktiska tester och missbruksbedömning*, Konkurrensverkets uppdragsforskningsrapport 2019:6.
- Tage Alalehto (2020), *Kartellbrottslighetens moraliska ekonomi*. Pågående.
- Stefan Larsson (2020), *Dataekonomier – Hur värdet av data och maskindrivna insikter förändrar marknader*. Pågående.
- Tuwe Löfström (2020), *Algoritmer som prissamarbetar*. Pågående.

---

²⁷ Vid årets start anslogs totalt 2,7 miljoner kronor till uppdragsforskning. Efter ändring av regleringsbrevet för 2019 (N2019/03092/MK), som innebar en miljon kronor mindre i forskningsanslag, reviderades summan till 1,7 miljoner kronor.

Publicerade och pågående uppdragsforskningsrapporter om upphandling

- Charles Edquist (2019), *Funktionsupphandling för innovation, välfärd och miljö*, Konkurrensverkets uppdragsforskningsrapport 2019:2.
- Catrin Karlsson Westergren (2019), *Korruptionsdomar och offentlig upphandling*, Konkurrensverkets uppdragsforskningsrapport 2019:5.
- Kirsi-Maria Halonen & Janne Tukianinen (2020), *Reasons and Remedies for Lack of Competition and Extensive Litigation in Swedish Public Procurement*.
- Fredrik Andersson (2020), *Konkurrensbegränsande offentlig upphandling*. Pågående.
- David Sundén (2020), *Upphandlingstillsynens avskräckande effekt*. Pågående.

Forskningsseminarium och uppsatstävling

För att sprida och fördjupa kunskaperna om aktuella konkurrens- och upphandlingsfrågor har Konkurrensverket arrangerat seminarier och en årligen återkommande uppsatstävling för studenter på kandidat-, magister- och mastersnivå.

Pros and Cons

Pros and Cons är ett internationellt forskningsseminarium där forskare och experter diskuterar intressanta frågeställningar och det valda ämnesområdets för- och nackdelar. Temat för 2019 års seminarium, som arrangerades den 8 november, var *More Pros and Cons of Vertical Restraints*. Vid konferensen deltog cirka 120 forskare, akademiker, advokater samt företrädare för konkurrensmyndigheter.

Uppsatstävling

För att öka intresset för konkurrens- och upphandlingsfrågor bland studenter, anordnar Konkurrensverket årligen en uppsatstävling. Tävlingen är öppen för alla ämnen med relevans för Konkurrensverkets verksamhet.

År 2019 konkurrerade 26 bidrag varav fem stycken prisbelönades och uppsatsförfattarna fick dela på 95 000 kronor. Fyra av de vinnande uppsatserna handlade om offentlig upphandling och en om konkurrens.

Följande uppsatser tilldelades pris i uppsatstävlingen:

Pristagare i ekonomi: Astrid Petersson och Tone Riise Åberg, Institutionen för teknisk logistik och produktionsekonomi vid Lunds Tekniska Högskola, som tillsammans skrivit uppsatsen *Strategiskt inköp inom offentlig upphandling – en explorativ studie*.

Pristagare i ekonomi: Fredrik Larsson, Statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet, som har skrivit uppsatsen *Monitoring corruption: Civil society involvement in public procurement – A comparative study of the conditional effect of societal accountability in EU regions*.

1:a pris i juridik gick till Christine-Jane Selenhag, Juridiska institutionen vid Stockholms universitet för uppsatsen *Pay-for-delay – A competition law analysis of settlement agreements in the pharmaceutical sector*.

2:a pris i juridik gick till Jesper Fahlgren, Juridiska institutionen vid Uppsala universitet för uppsatsen *Utrymmet för rättelser av fel, förtydliganden och kompletteringar enligt 4 kap 9 § LOU*.

3:e pris i juridik gick till Jennifer Vestin, Juridiska institutionen vid Stockholms universitet för uppsatsen *Jäv i offentlig upphandling - Sveriges genomförande av jävsreglerna i 2014 års upphandlingsdirektiv*.

Rådet för forskningsfrågor

Konkurrensverket har ett forskningsråd knutet till sig som i huvudsak består av externa akademiska forskare inom nationalekonomi, juridik och företagsekonomi. Rådet har till uppgift att stimulera forskningen på konkurrens- och upphandlingsområdet och att tillföra Konkurrensverket och Upphandlingsmyndigheten resultat som kan ha betydelse för verksamheten från utvecklingen främst inom de ekonomiska och juridiska vetenskaperna. Rådets ledamöter utses av Konkurrensverket efter samråd med Upphandlingsmyndigheten och har en mandatperiod på två år.

Under 2019 har Rådet för forskningsfrågor sammanträtt tre gånger. På agendan stod bland annat aktuella forskningsfrågor, forskningsanslag, bidragsansökningar, förslag till uppdragsforskning och uppsatstävlingen.

Ledamöter i Rådet för forskningsfrågor 2019 är:

- Rikard Jermsten, Rådets ordförande, generaldirektör, Konkurrensverket
- Malin Arve, docent i Nationalekonomi vid Norwegian School of Economics
- Carl Dalhammar, universitetslektor i industriell miljöekonomi vid Lunds universitet
- Kirsi-Maria Halonen, docent i Juridik vid University of Lapland
- Lars Henriksson, professor i juridik vid Handelshögskolan i Stockholm
- Henrik Jordahl, docent i nationalekonomi vid Institutet för Näringslivsforskning (ledamot till maj 2019)
- Sofia Lundberg, docent i nationalekonomi vid Umeå universitet
- Agneta Marell, professor vid Jönköping University
- Sten Nyberg, professor i Nationalekonomi vid Stockholms universitet
- Sanna Wolk, professor i Juridik vid Uppsala universitet
- Joakim Wallenklint, sekreterare i Rådet för forskningsfrågor.

Forskningens resultat

Konkurrensverkets forskningsverksamhet har resulterat i en ökad kunskap om konkurrens- och upphandlingsrelaterade frågor, såväl internt som externt. Det har medfört att ett flertal forskarstudenter disputerat inom våra forskningsområden. Utöver avhandlingar har forskningsinsatserna resulterat i böcker, rapporter och publiceringar av artiklar i vetenskapliga tidskrifter och branschmedia.

Internationellt arbete

Konkurrensverket har till uppgift att bidra till den internationella utvecklingen inom konkurrens- och upphandlingsområdena. Vi samverkar i nätverk med motsvarande myndigheter och i internationella organisationer. Som nationell konkurrensmyndighet för en medlemsstat i Europeiska unionen (EU) har vi ett omfattande utbyte med andra konkurrensmyndigheter inom EU.

EU

Tillämpningen av konkurrensreglerna

Inom European Competition Network (ECN) har Konkurrensverket ett nära samarbete med EU-kommissionen och medlemsstaternas konkurrensmyndigheter vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF).

År 2019 anmälde EU-kommissionen och medlemsstaternas konkurrensmyndigheter 115 nya ärenden i ECN-nätverket. Innan EU-kommissionen fattar beslut ges parterna möjlighet att framföra muntliga synpunkter på EU-kommissionens beslutsutkast i ett så kallat muntligt förfarande. Medlemsstaternas konkurrensmyndigheter konsulteras också om EU-kommissionens beslut genom möten i den rådgivande kommittén. Konkurrensverket har deltagit vid elva sådana tillfällen under året.

De nationella konkurrensmyndigheterna är skyldiga att konsultera EU-kommissionen innan de fattar beslut enligt artiklarna 101 och 102 i FEUF. Konkurrensverket har under 2019 konsulterat EU-kommissionen i ett ärende.

Under 2019 har EU-kommissionen utvärderat EU:s konkurrensregler om vertikala avtal. Gruppundantagsförordningen för vertikala avtal upphör att gälla den 31 maj 2022 och efter utvärderingen kommer EU-kommissionen att besluta om förordningen ska förlängas, ändras eller löpa ut. Konkurrensverket har deltagit i EU-kommissionens översyn genom att lämna synpunkter på regelverket. 2019 påbörjade EU-kommissionen även en utvärdering av gruppundantagsförordningarna för horisontella avtal. Under 2020 kommer Konkurrensverket att delta i EU-kommissionens översyn.

Samverkan om förvärvsprövningar

År 2019 har Konkurrensverket deltagit i åtta möten i den rådgivande kommittén kring EU-kommissionens förvärvsprövningar. De nationella konkurrensmyndigheterna och EU-kommissionen har därutöver en särskild arbetsgrupp, vars uppgift är att främja ökat samarbete vid förvärvsprövningar. Under 2019 har Konkurrensverket deltagit i tre av arbetsgruppens möten.

EU:s konkurrenspolitik

Under 2019 har Konkurrensverket medverkat aktivt vid diskussioner om EU:s konkurrenspolitik. I april 2019 deltog Konkurrensverket i ett EU-sakråd för att diskutera prioriteringar för arbetet med EU:s inre marknad 2019–2024. Som en uppföljning till EU-sakrådet medverkade Konkurrensverket även i ett referensgruppsmöte anordnat av Utrikesdepartementet i december för att diskutera aktuella frågor på den inre marknaden. Konkurrensverket anordnade även ett frukostsamtal kring frågan om konkurrenspolitikens roll i den globaliserade och digitaliserade ekonomin. Bland annat diskuterades hur konkurrenspolitiken bör utvecklas för att främja konkurrens och innovation i den digitala ekonomin samt bidra till lika spelregler för företag på den inre marknaden och globalt. I juni 2019 skrev generaldirektörerna för konkurrensmyndigheterna i Norden en artikel som gav stöd för en strikt prövning av företagskoncentrationer fri från politisk inblandning.

Rådgivande kommittén för offentlig upphandling

Det EU-rättsliga samarbetet kring upphandlingsfrågor sker till stor del inom ramen för EU-kommissionens rådgivande kommitté, under generaldirektoratet för den inre marknaden, industri, entreprenörskap samt små och medelstora företag. Konkurrensverket har bistått Regeringskansliet i detta arbete genom att ta fram underlag i olika frågor. Konkurrensverkets medarbetare deltog även i ett seminarium med EU-kommissionen om e-upphandling i maj 2019.

Konkurrensverket har även deltagit i den rådgivande kommitténs arbetsgrupp för ekonomi och statistik, ESWG, som bland annat behandlat EU:s nya standardformulär för direktivstyrda upphandlingar, e-forms, och indikatorer på upphandlingsområdet.

Commission Expert Group – Network of first instance review bodies on public procurement

Syftet med nätverket för tillsynsorgan i första instans på upphandlingsområdet är att tillsynsorgan ska kunna samarbeta, utbyta information och ge goda exempel rörande tillämpningen av rättsmedelsdirektiven samt att stödja effektiviteten vid överprövningar av upphandlingar på nationell nivå. Konkurrensverket har deltagit i nätverkets båda möten under 2019.

Nordiskt samarbete

De nordiska konkurrensmyndigheterna har under lång tid utvecklat ett nära samarbete. Konkurrensverket deltog i det nordiska konkurrensmötet som 2019 anordnades i Norge. Samarbetet sker även inom olika arbetsgrupper. Under 2019 var Konkurrensverket värd för mötet i arbetsgruppen för kartellfrågor. Ett möte för kommunikatörer hölls även i oktober 2019.

Vid det nordiska konkurrensmötet i Helsingfors i september 2017 undertecknade Sverige, Danmark, Norge, Island, Finland och Grönland ett nytt nordiskt samarbetsavtal. Det nya samarbetsavtalet innebär förbättrade möjligheter för konkurrensmyndigheterna att inhämta information åt varandra genom till exempel gryningsräder och utbyte av information i samband med utredningar. Avtalet trädde i kraft för Sverige och Finland den 29 november 2018, för Danmark den 20 december 2018 och för Norge den 14 juli 2019.

Under hösten 2019 initierade de nordiska konkurrensmyndigheterna ett projekt för att ta fram en rapport om digitala plattformar ur ett konsumentperspektiv. Rapporten kommer även att innehålla ett särskilt avsnitt om digitala plattformar för läkemedel. Rapporten ska publiceras i slutet av 2020.

Vi har även fått viktigt stöd och inspiration i vårt interna utvecklingsarbete genom ett gemensamt nordiskt arbete rörande effektivisering av tillsynen. Vi har inom ramen för samarbetet under hösten genomfört en enkätundersökning och ett seminarium för att diskutera verksamhetsutveckling och effektiviseringar. Samarbetet kommer att fortsätta under 2020.

I september 2019 anordnade Konkurrensverket en konferens i samarbete med det regionala initiativet W@CompetitionNordic, ett nätverk för kvinnor som arbetar med konkurrensrätt och ekonomi i de nordiska och baltiska länderna. Konferensen diskuterade aktuella konkurrensfrågor i den nordiska och baltiska regionen, inklusive den digitala ekonomin.

För upphandlingsfrågor finns ett nordiskt nätverk där företrädare inom upphandlingsområdet för nordiska departement och myndigheter träffas en gång per år för att utbyta erfarenheter och diskutera aktuella frågor. Konkurrensverkets medarbetare deltog tillsammans med representanter från Upphandlingsmyndigheten och Finansdepartementet vid mötet som hölls i Helsingfors i maj 2019.

Organisation for Economic Cooperation and Development

Konkurrenskommittén inom Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) håller möten två gånger per år. Konkurrensverket deltar i arbetet genom att lämna in skriftliga bidrag och diskutera aktuella konkurrensfrågor. Under året lämnade Konkurrensverket tre bidrag gällande digitaliseringens påverkan på finansmarknaden, vertikala förvärv inom teknik-, media- och telekommunikationssektorn respektive "hub and spoke"-samordning. Därutöver höll Konkurrensverkets medarbetare en presentation om konkurrensneutralitet. Konkurrensverkets medarbetare deltog även i två seminarier anordnade av OECD med fokus på konkurrens på offentligt finansierade marknader respektive marknadsmissbruk på digitala marknader.

Under 2019 antog OECD en ny rekommendation om kartellbekämpning. Konkurrensverket har även deltagit i arbetet inom OECD:s konkurrenskommitté att ta fram nya rekommendationer om konkurrensneutralitet respektive transparens och rättvisa förfaranden.

På upphandlingsområdet har Konkurrensverket deltagit i ett möte inom ramen för OECD:s kommitté för statlig förvaltning, så kallat Leading Practitioners on Public Procurement (LPP).

International Competition Network

ICN är ett globalt nätverk för konkurrensmyndigheter och består av cirka 140 medlemmar. Arbetet sker i projektform inom ramen för fem olika arbetsgrupper med fokus på olika konkurrensrättsliga frågor. Sedan april 2018 är Konkurrensverket medordförande i arbetsgruppen för effektiva arbetsmetoder (Agency Effectiveness Working Group). Under åren 2019–2020 är Konkurrensverket medordförande tillsammans med den kanadensiska konkurrensmyndigheten och Botswanas konkurrensmyndighet. Inom ramen för denna arbetsgrupp har Konkurrensverket bland annat lett ett projekt som syftade till att kartlägga hur konkurrensmyndigheters olika organisationsstrukturer kan påverka effektiviteten i utredningar och beslut. Resultatet presenterades i en rapport under våren 2019. Utöver det har Konkurrensverkets medarbetare deltagit i arbetet inom ramen för ICN:s övriga arbetsgrupper, bland annat genom att bidra med synpunkter på arbetsprodukter som har tagits fram. Konkurrensverkets medarbetare deltog även i ett flertal paneldebatter vid ICN:s årliga konferens som under 2019 hölls i Cartagena i Colombia.

I maj 2019 anslöt sig Konkurrensverket till ett nytt ramverk för rättvisa och effektiva tillsynsprocesser inom ramen för ICN. Bakgrunden till ramverket är en vilja från konkurrensmyndigheter att öka samförståndet kring principer för effektiva och rättvisa tillsynsförfaranden. Enligt ramverket ska konkurrensmyndigheterna verka för samarbete och dialog mellan varandra samt informera om gällande konkurrenslagor och andra processuella regelverk.

Internationella kontakter

Under året har Konkurrensverket haft besök av delegationer från Finland, Lettland, Mongoliet, Belarus och Ungern. Konkurrensverkets medarbetare har på inbjudan av myndigheter och organisationer hållit anföranden och deltagit i paneldebatter vid internationella konferenser.

Resultat av det internationella arbetet

Globaliseringen och den ökade digitaliseringen har medfört ett allt större behov av samarbete över nationsgränser vid tillsynsändamål på konkurrensområdet. Samverkan med andra konkurrensmyndigheter kan bidra till en effektivare tillämpning av konkurrensreglerna, bland annat genom formaliserade samarbeten inom Norden och ECN. Internationell samverkan bidrar även till ökad samsyn kring tillämpningen av konkurrens- och upphandlingsreglerna. Detta kan leda till ökad förutsebarhet för marknadsaktörer. Kunskaps- och erfarenhetsutbyte med andra myndigheter och internationella organisationer bidrar även till att förbättra Konkurrensverkets kompetenser och arbetsmetoder på konkurrens- och upphandlingsområdet. Att vi under året har deltagit i de ovan utpekade samarbetena har bidragit till att tydliggöra Konkurrensverkets ståndpunkt i olika frågor samt till att påverka utvecklingen i en riktning som vi bedömer ligger i linje med våra mål och vårt uppdrag.

Kommunikation

Under 2019 har vi fortsatt att arbeta med kommunikation som en integrerad del i Konkurrensverkets verksamhet.

Vår kommunikationspolicy anger ramarna och har bidragit till att skapa en gemensam syn på kommunikation som ett strategiskt verktyg och ett viktigt bidragande medel för att nå uppsatta mål. Konkurrensverket ska enligt policyn vara en öppen och transparent myndighet, där vi är aktiva och lyssnande i vår kommunikation, tar egna initiativ och agerar proaktivt, samtidigt som vi skapar respektfulla relationer med våra intressenter. Vi har arbetat för att vår externa kommunikation ska ge en tydlig bild av vår verksamhet och därtill bidra till att förebygga överträdelser genom kunskapsspridning om regelverken och våra ställningstaganden. Internt har vi haft ambitionen att nå ett högt engagemang genom välinformerade och delaktiga medarbetare.

För att optimera förutsättningarna och kommunikationsinsatsernas effekt har vi under året fortsatt att framhålla vikten av att belysa kommunikation tidigt, som en given del i projektplanering och processer.

Kommunikationsinsatser, kanaler och kanalval

Vi har anpassat vår kommunikation och val av kanaler efter syfte, budskap, mottagare och förväntat resultat. Externt såväl som internt har vi haft fortsatt fokus på helhetsperspektiv och digital kommunikation.

Extern och intern kommunikation

Navet i Konkurrensverkets kommunikation är de digitala kanalerna, där webbplatsen konkurrensverket.se är huvudkanalen för extern kommunikation. Webbplatsen är en del av Konkurrensverkets ansikte utåt och vårt viktigaste kommunikativa verktyg. Under 2019 har vi startat ett projekt för att utveckla en ny extern webbplats. Den nya webbplatsen ska genom förbättrad användarvänlighet, funktionalitet och digital service underlätta för våra besökare. Webbplatsen ska också vara anpassad för vårt digitaliseringsarbete och leva upp till kraven i lagen om tillgänglighet till digital offentlig service. För att ta del av synpunkter har vi genomfört intervjuer med ett urval representanter från Konkurrensverkets intressentgrupper. Vi har även i webbprojektets initiala fas arrangerat ett flertal avstämningsmöten för att fånga upp synpunkter internt.

Kanaler för extern kommunikation har, utöver webbplatsen, varit pressmeddelanden, digitala nyhetsbrev och poddradiosändningar. Närvaro i sociala medier har som komplement medfört goda möjligheter att målgruppsanpassa och driva trafik till webbplatsen.

Intranätet Kompassen är vår främsta kanal för intern kommunikation, en gemensam plattform som bidragit till att främja delaktighet, kunskapsutbyten och inblick i verksamheten. Vi har aktivt arbetat med digitala samarbetsytor, vilket bidragit till att effektivisera det interna arbetet och underlättat möjligheten för samverkan. Andra kanaler för intern kommunikation har varit regelbundet återkommande enhets-, chefs- och verksmöten.

I juni 2019 flyttade Konkurrensverket verksamheten från Torsgatan 11 till Ringvägen 100 i Stockholm. Inför och i samband med flytten, arbetade vi strategiskt med intern kommunikation för att hålla chefer och medarbetare delaktiga och välinformerade under flyttprocessens gång. Representanter från verksamhetens olika funktioner ingick i en arbetsgrupp som löpande delgav status för flyttprojektet, både muntligt och skriftligt. Vi öppnade även en digital samarbetsyta, där vi samlade dokument och flyttrelaterat publicerat material. På inflyttningsdagen den 17 juni distribuerade vi internt en tryckt informationsfolder med fakta om de nya lokalerna. Som uppföljning publicerade vi flyttrelaterade artiklar på intranätet.

Sociala medier och rörlig bild

Vi har fortsatt att använda sociala medier som kompletterande kanaler för att förmedla nyheter och skapa intresse och engagemang kring frågor och ämnen som rör våra verksamhetsområden. Konkurrensverket har konton på Twitter, Facebook, LinkedIn och Youtube. Vi har, anpassat efter situation, prioriterat de kanaler som vi bedömt ger störst utdelning och kontinuerligt mätt och utvärderat engagemang och aktivitet i de olika kanalerna.

Vid sidan av webbsända seminarier i realtid har vi gjort rörligt bildmaterial tillgängligt via intranätet, Youtube, Facebook och LinkedIn. Liksom tidigare år har vi använt rörlig bild i sociala medier för att skapa intresse och engagemang kring verksamhetens aktuella områden, till exempel inför seminarier och konferenser.

Digitala nyhetsbrev

Under 2019 har vi, förutom under sommarperioden, publicerat Konkurrensverkets digitala nyhetsbrev varannan vecka. Nyhetsbrevet ger kontinuerligt cirka 1 700 prenumeranter aktuell information om upphandlings- och konkurrensrelaterade ämnen.

Poddradio

I vår poddradiosändning Konkurrenten har vi fortsatt diskutera frågor som rör konkurrens och offentlig upphandling. Via poddradio har vi nått ut till en bred publik och kunnat erbjuda lyssnarna en kanal där vi går djupare in på komplexa ämnen, vilket också gynnar en större förståelse för verksamheten. Under 2019 publicerade vi åtta avsnitt varav sju producerades under året och fyra avsnitt också finns transkriberade. Flest nedladdningar i anslutning till publicering hade avsnitt 36 – *Och bilen går bra* och avsnitt 42 – *Digitala plattformar är den nya tidens torg*.

Utöver de medarbetare som deltagit i poddradiosändningarna, har vi vid flera tillfällen även bjudit in externa gäster att delta, bland annat från Institutet mot motor (IMM) och Konsumenternas försäkringsbyrå.

Digitala vägledningar

På Konkurrensverkets webbplats finns flera interaktiva digitala vägledningar publicerade: vägledningar om direktupphandling, samarbeten i upphandlingar, distributionsavtal, konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och vägledning för branschorganisationer.

Webbaserat tips- och frågeforum

Genom Konkurrensverkets webbaserade tips- och frågeforum har vi löpande tagit emot och besvarat frågeställningar relaterade till konkurrens- och upphandlingslagstiftningen.

Möten, konferenser och seminarier

Under året har Konkurrensverket varit representerat vid olika möten och seminarier relaterade till konkurrens- och upphandlingsfrågor, dels arrangemang i egen regi, dels som medverkande i externt arrangerade sammankomster. Vi har även bjudit in till rundabordssamtal, konferenser och seminarier om olika aktuella ämnen.

Den 13 maj arrangerade vi ett frukostseminarium där vi diskuterade läkemedelsmarknadens utveckling.

Den 24 maj anordnade vi en halvdagskonferens om digitalisering och konkurrens. Vilka möjligheter innebär digitaliseringen för företag och konsument? Hur påverkar det konkurrensen? Hur påverkar digitaliseringen konsumenternas beteenden? Det var några av de frågor som diskuterades i samband med konferensen, som också var startskottet på Konkurrensverkets strategiska satsning kring digitalisering.

Den 20 september stod Konkurrensverket värd för konferensen W@CompetitionNordic i Stockholm. Konferensen arrangerades i samarbete med det regionala initiativet W@CompetitionNordic, ett nätverk för kvinnor verksamma inom konkurrensrätt och ekonomi i de nordiska och baltiska länderna. Det övergripande temat var *The objectives of competition law*. Fokus låg på aktuella konkurrensrättsliga frågor i den nordiska och baltiska regionen, vilket också inkluderade den digitala ekonomin.

Den 8 november arrangerade Konkurrensverket den årligen återkommande forskningskonferensen *The Pros and Cons* där temat för året var vertikala begränsningar, *More Pros and Cons of Vertical Restraints*.

Den 21 november bjöd vi in till öppet hus i lokalerna på Ringvägen 100. Chefer och medarbetare fanns på plats och gästerna, till stor del representanter för myndigheter och organisationer, gavs möjlighet att lyssna till presentationer och ställa frågor om vår verksamhet.

I fråga om regelverket och vårt arbete som tillsynsmyndighet har vi under året kommunicerat i möten och samtal, genom deltagande vid seminarier, paneldebatter, via massmedier och i branschforum. Vi har hållit flera externa presentationer. Bland annat har vi besökt *Upphandlingsdagarna 2019* där vi tog upp frågan *Så upptäcker du en kartell – hur ska du agera?* och Sveriges Kommuner och Regioners beställarnätverk där vi talade om konkurrens och upphandling.

Medarbetare från Konkurrensverket har medverkat som talare och panelister i olika konkurrensrättsrelaterade sammanhang, bland annat *Konkurrensrättsforum* och arrangemang anordnade av Almega, Försvarets materielverk och Bankföreningen. Konkurrensverkets chefsjurist medverkade även i Dagens Industris konferens för chefsjurister i november 2019 på temat platsundersökningar. På konferensen *Competition Law Nordic 2019* var Konkurrensverket representerat i flera paneldiskussioner, bland annat en om platsundersökningar *How to survive an investigation*.

Om upphandlingstillsyn har vi bland annat talat hos Försvarsmakten, Arbetsförmedlingen, för internrevisorer i staten och i Håbo kommun. Vi har även föreläst i olika nätverk och deltagit i konferenser såsom *Upphandlingsforum*, *Upphandlingsdagarna* och *Upphandlingskonferensen*. För att nå ut till leverantörer har vi också medverkat på Almegas upphandlingsdag.

Vid flera tillfällen har vi träffat studenter och berättat om konkurrensreglerna och hur vi arbetar med tillsyn. Bland annat höll vi en gästföreläsning om konkurrens-tillsyn vid Umeå universitet i oktober 2019. Även upphandlingstillsynen har varit inbjuden till Umeå universitet för att berätta för nätverket *Sveriges universitets upphandlare* om vår tillsynsverksamhet och våra ställningstaganden.

I februari deltog vi vid arbetsmarknadsdagarna på Stockholms universitet. Studenter från Stockholms universitet har också besökt oss för att lyssna på presentationer om konkurrenstillsynen. Vi har även träffat studenter inom offentlig upphandling och föreläst om tillsynsverksamheten för domare.

I Almedalen var medarbetare från upphandlingstillsynen inbjudna till seminarier för att prata om våra ställningstaganden och till en workshop om hur det offentliga kan öka antalet anbud.

Vi har vid flera tillfällen under året även föreläst om korruption och deltar i ett samarbete tillsammans med Institutet mot mutor (IMM) för att sprida information om korruptionsrelaterade frågor.

Korruptionsrelaterade frågor stod också på agendan under den senare delen av året. En av våra medarbetare talade om korruption som begränsar konkurrensen vid *Forum for konkurrenserett* i Norge. Vi var även medarrangörer till och talare vid en konferens som IMM anordnade i Stockholm i december med fokus att motverka korruption.

Under hösten har vi arbetat med att uppdatera prioriteringspolicyn för tillsynsverksamheten. Vi har anordnat två rundabordsamtal för att inhämta externa intressenters synpunkter på våra prioriteringar. Vi har också byggt ut informationen om pågående ärenden på Konkurrensverkets externa webbplats, så att det framgår vilka utredningar som pågår och varför de har prioriterats. I presentationer har vi gett exempel på typer av ärenden som vi prioriterar inom såväl upphandlings- som konkurrenstillsynen. Enligt vår bedömning har dessa informationsinsatser sammantaget lett till en större tydlighet avseende hur vi prioriterar, vilket i sin tur kan leda till att kvaliteten på inkommande tips och klagomål förbättras.

Seminarier i Visby under Almedalsveckan 2019

För sjunde året i rad arrangerade Konkurrensverket seminarier i egen regi under Almedalsveckan i Visby på Gotland. För att nå ut brett avseende frågor om bygg/bostad och korruption, arrangerade vi två seminarier den 2 juli med det gemensamma temat bygg. Frågorna *Varför går det att bygga billigt i Tyskland men inte här?* och *Hur får vi bättre konkurrens i byggupphandlingar?* diskuterades och genererade uppmärksamhet i fullsatt lokal. Websändningarna från seminarierna fortsätter att locka publik även efter Almedalsveckan.

Den 4 juli var Konkurrensverket medarrangör till seminarier om korruption inom samarbetet Tillsammans mot korruption, en gemensam plattform för privata och offentliga aktörer verksamma mot korruption.

Konkurrensverket i media

Konkurrensverket arbetar proaktivt och öppet i mediefrågor. Många av våra ärenden har väckt stor uppmärksamhet och genererat omfattande publicitet. Bland de mest omskrivna finns bland annat de ämnesområden som mer direkt berör allmänheten, exempelvis försäkringsfrågor, hyrpersonal, direktupphandlingar och företagskoncentrationer.

Under 2019 distribuerade vi 28 pressmeddelanden. Konkurrensverket omnämndes i totalt 5 068 externt publicerade artiklar varav 3 764 artiklar var webbpubliceringar och 1 223 artiklar var publicerade i tryckt media och 81 artiklar i kategorin övrigt.

Flera av de rapporter som Konkurrensverket publicerat under året, bland annat rapporten *Makten över bilen – en rapport om bilförsäkringar och marknaden för bilreparationer* (2019:2) och våra forskningsrapporter *Korruptionsdomar och offentlig upphandling* (2019:5) och *Prisspridning på e-handelsmarknader med låga sökkostnader* (2019:1), har väckt stort intresse.

På Konkurrensverkets webbplats har vi samlat ett urval av artiklar och anföranden som Konkurrensverkets chefer och medarbetare medverkat till under året.

Kunskap om regelverken och förtroende för myndigheten

En del av vårt uppdrag är att informera om konkurrens och upphandling samt främja ett konkurrensinriktat synsätt. Det är därför viktigt för oss att veta hur kännedomen om och förtroendet för Konkurrensverket samt synen på konkurrens- och upphandlingsfrågor utvecklas hos allmänheten och hos olika intressentgrupper. Det är också en av de resultatindikatorer vi har valt ut för att följa upp effektiviteten i vår verksamhet.

Under 2019 genomförde vi en undersökning bland allmänheten. Undersökningen var en uppföljning av en undersökning som vi genomförde 2017. Årets resultat visade att samtliga målgrupper har en positiv inställning till konkurrens mellan företag samt att inställningen till offentlig upphandling är mer positiv inom samtliga grupper 2019 jämfört med 2017. Kännedomen om konkurrenslagen och reglerna för offentlig upphandling är fortsatt låg, även om kännedomen har ökat något sedan den förra undersökningen. Likaså är kännedomen om att det är Konkurrensverket som ansvarar för att dessa lagar och regler efterföljs fortsatt låg. Andelen som är positivt inställda till Konkurrensverket har dock ökat från drygt 40 procent 2017 till över 50 procent 2019.

Vi ser resultatet som en utveckling i rätt riktning avseende inställningen till konkurrens och offentlig upphandling hos allmänheten. Även kännedomen om regelverken utvecklas i rätt riktning, vilket är positivt. Eftersom kännedomen fortfarande är låg tolkar vi resultatet som att vi behöver bli ännu mer effektiva i att nå ut med information. Vi ser också att vi behöver fortsätta arbeta för att öka kännedomen om vår myndighet, även om det naturligtvis är glädjande att inställningen till Konkurrensverket är mer positiv än 2017.

Vi har under 2019 även genomfört en undersökning bland de intressenter som läser vårt nyhetsbrev. Analysen av resultatet är ännu inte färdigställd, men vi kommer att använda oss av den kunskap vi får i utvecklingen av vårt nyhetsbrev under 2020.

Kommunikationens resultat

Träffsäker kommunikation kan bidra till att såväl överträdelser upphör som förebygga att nya överträdelser sker. Kommunikationen utgör därmed en viktig del av en effektiv tillsyn. Ju snabbare vi kan uppnå en förändring på marknaden, desto snabbare kan fler konsumenter och skattebetalare dra nytta av de fördelar i form av lägre priser, högre kvalitet och ökad innovation som en väl fungerande konkurrens medför.

Effekterna av denna typ av förebyggande arbete kan vara svåra att mäta, men vi är övertygade om att den mest effektiva tillsynen är den som inte behöver genomföras. Våra kommunikationsinsatser har under året bidragit till att öka kunskapen hos allmänheten och våra externa intressenter om konkurrens- och upphandlingsreglerna och till att motverka att överträdelser sker.

Organisation och kompetensförsörjning

Här redovisas hur Konkurrensverket har arbetat med att säkerställa att det finns kompetens, organisation och övriga förutsättningar för att fullgöra de uppgifter som framgår av vår instruktion och vårt regleringsbrev.

Organisation

Våren 2019 genomfördes en omorganisation av Konkurrensverket. Avdelningarna ersattes av en plattare organisation bestående av enheter. Ledningsgruppen ersattes i samband med detta med en chefsgrupp. Avsikten med omorganisationen var att skapa bättre förutsättningar för ledarskap och organisatoriskt stöd för Konkurrensverkets arbetsprocesser. Syftet med en chefsgrupp där alla enhetschefer deltar var att förbättra förutsättningarna för helhetssyn och samarbete mellan enheter. Det nya upplägget skapar även bättre förutsättningar för direkt kontakt mellan generaldirektören och enhetscheferna. Den nya organisationen trädde i kraft den 1 april.

Nya lokaler

Den 17 juni flyttade Konkurrensverket från Torsgatan 11 till nyrenoverade lokaler på Ringvägen 100. Inför valet av kontorslösning tillfrågades medarbetarna om önskemål. Så långt möjligt tillgodosågs önskemålen och lokalerna har nu en blandning av olika stora kontorslandskap, egna rum och dubbelrum.

Kompetensplanering och rekrytering

För att fullgöra uppgifterna krävs högt kvalificerad kompetens. Majoriteten av medarbetarna är jurister som är specialiserade på konkurrensrätt eller upphandlingsrätt. Bland medarbetarna finns också nationalekonomer varav flera är disputerade.

På arbetsmarknaden finns generellt en hög efterfrågan på skickliga jurister och ekonomer och Konkurrensverket konkurrerar om samma kompetens med andra offentliga verksamheter, med företag, konsultverksamheter och advokatbyråer. Rörligheten är hög, vilket är administrativt belastande och kan resultera i negativa konsekvenser bland annat avseende kunskapsförvaltning. Både tillsynsverksamheten och den övriga verksamheten präglas i viss mån av personberoende, där det behövs kontinuitet i långa arbetsprocesser.

Den normala anställningsformen är tillsvidareanställning som i de flesta fall föregås av sex månaders provanställning. Behovet av nyrekryteringar prövas löpande. I vissa fall tillämpar vi visstidsanställning vid exempelvis arbetstoppar eller när vi under en begränsad tid behöver en viss kompetens. Under året har vi haft timanställda vid arbetstoppar och under semesterperioder för arbete med översättning, transkribering och i reception.

Vi anlitar också i viss mån extern kompetens i verksamheten, bland annat för ny webbplats, it och transkribering.

Genom praktikantverksamhet och sommarjobb får vi kontakt med studenter som i framtiden kan bli aktuella för tillsvidareanställningar. Under vår- och höstterminerna har vi sammanlagt tagit emot sju studenter på praktik. Praktikanterna får arbeta under handledning av erfarna medarbetare med utredning i något av våra ärenden. Under sommaren arbetade tolv studenter inom olika enheter. Vi har också tagit emot en praktikant inom ramen för regeringsuppdraget om praktik för personer med funktionsnedsättning. Konkurrensverket blir också synligt för potentiella blivande medarbetare genom de studiebesök vi tagit emot under året och då medarbetare varit ute och föreläst externt.

Kompetensutveckling

Medarbetarnas kompetens utvecklas huvudsakligen genom utmaningar i arbetsuppgifterna. Möjligheter att växla mellan områden och roller finns inom myndigheten, liksom möjligheten att fördjupa sig eller att arbeta inom Konkurrensverkets internationella samarbeten. Strukturerat och spontant kunskaps- och erfarenhetsutbyte med medarbetare och chefer är en viktig del av Konkurrensverkets kunskaps- och metodutveckling avseende både individ- och verksamhetsnivå. Att ingå som expert i kommittéväsendet, praktisera eller arbeta som nationell expert på ett direktorat i EU-kommissionen utvecklar också kompetensen.

Under 2019 har åtta medarbetare medverkat som experter i nio statliga utredningar.

Utbildningsinsatser bidrar också till kompetensutvecklingen. Konkurrensverket har särskilt avsatta medel för utbildning och har både genomfört egna utbildningar och anlitat externa leverantörer under året. De som har forskarutbildning har fått möjlighet att bedriva forskning på tio procent. Inom myndighetssamarbetet Rörlighet i staten har medarbetare deltagit i nätverk, chefs- och ledarutbildningar. Konkurrensverkets nya medarbetare under året har deltagit i en utbildning om statstjänstemannarollen, som har tagits fram inom myndighetssamarbetet.

Med utgångspunkt i utvecklingssamtalen planeras individuella utvecklingsinsatser som följs upp årligen. Under 2019 har Konkurrensverket bland annat anordnat utbildningar i konkurrens ekonomi, förhör och projektledning för både nyanställda och erfarna medarbetare.

Attraktiv arbetsplats

Ett väl fungerande ledarskap är centralt för trivsel och arbetsresultat i organisationen. Utöver chefsutbildningar, som alla chefer erbjuds, har chefsgruppen också deltagit i seminarier i viktiga frågor ett antal gånger under året. För att levandegöra och påminna oss om vad statstjänstemannarollen innebär har vi haft gruppdiskussioner utifrån dilemman. Chefsgruppen har även haft en workshop om statstjänstemannarollen tillsammans med Statskontoret. Konkurrensverket har sedan flera år en egen värdegrund, som komplement utöver den statliga värdegrunden. Enligt den eftersträvar vi att vara tydliga, respektfulla, engagerade och kompetenta. Vi har under året börjat använda en ny chefs- och medarbetarpolicy och en ny lönepolicy. Medarbetarundersökningen och kontinuerliga arbetsmiljöavstämningar har bidragit till dialog, verksamhets- och arbetsmiljöutveckling.

Som statlig arbetsplats erbjuder Konkurrensverket en förmånlig tjänstepension och goda semestervillkor. Medarbetarna har möjligheter att påverka och ta aktiv del i arbetsplaneringen. Kombinationen av höga kvalitetskrav och i vissa ärenden snäva tidsramar kan ibland upplevas stressande. Utöver bidrag till friskvård och stöd från arbetsledningen erbjuder Konkurrensverket stöd i stressrelaterade frågor via företagshälsovården.

Vi har under året arbetat med att utveckla en tillitsbaserad styrning och ledning på Konkurrensverket. Vi har deltagit i Tillitsnätverket och diskuterat frågor som rör bland annat helhetssyn, medborgarfokus och kollegialt lärande. Information om tillitsbaserad styrning och ledning har publicerats i artiklar via intranätet och vid verksamhetsmöten. Konkurrensverkets medarbetare har varit involverade i arbetet på olika sätt, bland annat på en planeringsdag och genom att vara delaktiga i möten med Tillitsnätverket under året. Vi har också haft en verksamhetsdag med temat god arbetsmiljö, där vi också diskuterade tillitsbaserad styrning och ledning.

Vi har även inlett ett utvecklingsarbete som syftar till att förbättra stödet till projekt och andra arbetsgrupper så att förutsättningarna för effektiva samarbeten förbättras. Vi har inledningsvis fått stöd från Partsrådets program Hållbart arbetsliv, men har under hösten kunnat erbjuda stödet på egen hand.

Vi har under året även satsat på att utveckla våra arbetsformer i syfte att uppnå en bättre arbetsmiljö och ökad effektivitet i tillsynsverksamheten. I slutet av 2018 och början av 2019 genomförde vi ett omfattande utvecklingsprojekt där medarbetarna själva presenterade förslag till förbättringar av tillsynen. Det interna utvecklingsprojektets slutsatser har, tillsammans med Riksrevisionens rekommendationer, varit till stor hjälp i vårt arbete att utveckla verksamheten.

Nyckeltal

Medelantalet anställda inom Konkurrensverket under 2019 uppgick till 169, medan antal årsarbetskrafter var 141. Personalrörligheten var 22,5 procent (se nedan för definition). Utöver den rörlighet som uppstår när personer börjar och slutar arbeta på Konkurrensverket finns också en rörlighet i form av tjänstledigheter samt utlån till andra myndigheter eller kommittéväsendet. Under 2019 började 43 nya medarbetare arbeta på Konkurrensverket (inklusive visstidsanställningar med månadslön). Könsfördelningen på Konkurrensverket har varit förhållandevis jämn bland både medarbetare och chefer. Under 2019 var 56 procent kvinnor och 44 procent män. 9 kvinnor och 8 män har under 2019 varit chefer på Konkurrensverket.

Medelåldern under året uppgick till 40 år. Sjukfrånvaron på Konkurrensverket var 2,9 procent under 2019, vilket är en ökning jämfört med 2018. Orsaken var framför allt två långtidssjukskrivningar.

År	2019	2018	2017
Medeltal anställda (antal)	169	155	158
Årsarbetskrafter (antal)	141	131	134
Personalrörlighet (%) ¹	22,5	22	17
Personalomsättning, nyanställda (%) ²	25,7	18	13
Personalomsättning, de som slutat (%) ²	19,7	19	23
Nyanställda under året (antal)	43	32	18
Slutat under året (antal)	33	36	35
Andel kvinnor/män (%)	56/44	52/48	53/47
Medelålder (år)	40	42	42
Sjukfrånvaro (%)	2,88	1,64	2,25

Konkurrensverkets bedömning är att arbetet med kompetensförsörjningen för att kunna fullgöra våra uppgifter i instruktion och regleringsbrev har varit ändamålsenligt. För personer med den kompetens som vi behöver finns emellertid flera attraktiva arbetsgivare på arbetsmarknaden som vi konkurrerar med och vårt arbete med att attrahera, utveckla och behålla kompetenta medarbetare behöver förstärkas. Vi måste ständigt öka förutsättningarna för att vara en attraktiv arbetsplats som utmanar och utvecklar våra medarbetare.

¹) Definition av personalrörlighet: (nyanställda under året + slutat under året) dividerat med 2. Talet divideras sedan med medeltal anställda och kvoten multipliceras med 100 samt avrundas till närmaste heltal. Endast personer med månadslön ingår i statistiken för personalrörlighet.

²) För personalomsättning redovisas Arbetsgivarverkets uppgifter.

Fakta i korthet

Ärendestatistik

Kostnader inkluderar indirekta kostnader och redovisas fördelat på avslutade ärenden

	2019	2018	2017
Konkurrenslagsärenden			
Beräknad årskostnad, inklusive indirekta kostnader, tkr ¹	112 448	103 956	103 668
Utnyttjad tid (av total tid) procent	71	72	71
Genomsnittlig handläggningstid för avslutade ärenden, kalenderdagar	58	73	111
Konkurrensbegränsande samarbete²			
Registrerade	4	2	7
Avslutade	3	5	7
Avslutade ärenden,			
Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar ³	346	316	439
Genomsnittligt antal timmar per ärende ⁴	2 926	2 530	1 176
Beräknad kostnad per ärende, inklusive indirekta kostnader, tkr ⁵	2 022	1 715	795
<i>Ett av de avslutade ärendena 2019 avsåg vertikala samarbeten.</i>			
Missbruk av dominerande ställning²			
Registrerade	2	4	2
Avslutade	2	3	4
Avslutade ärenden,			
Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar ³	387	320	1 112
Genomsnittligt antal timmar per ärende ⁴	2 862	1 850	8 493
Beräknad kostnad per ärende, inklusive indirekta kostnader, tkr ⁵	1 978	1 254	5 741
Konkurrensbegränsande offentlig verksamhet²			
Registrerade	0	0	2
Avslutade	0	3	2
Avslutade ärenden,			
Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar ³	0	328	413
Genomsnittligt antal timmar per ärende ⁴	0	1 226	3 897
Beräknad kostnad per ärende, inklusive indirekta kostnader, tkr ⁵	0	831	2 634

	2019	2018	2017
Anmälningar av företagskoncentrationer			
Registrerade	74	80	80
Avslutade	79	72	80
Avslutade ärenden, Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar ³	25	18	23
Genomsnittligt antal timmar per ärende ⁴	230	96	137
Beräknad kostnad per ärende, inklusive indirekta kostnader, tkr ⁵	159	65	93
Fas 1-ärenden handläggningstid, arbetsdagar ⁶	15	12	14
Övriga företagskoncentrationsärenden			
Registrerade	23	28	26
Avslutade	26	22	30
Avslutade ärenden, Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar ³	42	36	33
Genomsnittligt antal timmar per ärende ⁴	55	48	24
Beräknad kostnad per ärende, inklusive indirekta kostnader, tkr ⁵	38	33	16
Domstolsärenden⁷			
Registrerade ⁸	3	1	1
Avslutade ⁹	2	2	2
Avslutade ärenden, Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar ^{10, 11}	819	1 226	1 287
Genomsnittligt antal timmar per ärende ^{4, 12}	9 480	6 117	2 620
Beräknad kostnad per ärende, inklusive indirekta kostnader, tkr ^{5, 13}	6 551	4 147	1 771
De tre registrerade ärendena 2019 avser ett föreläggande från Patent- och marknadsöverdomstolen om att svara på en ansökan om resning (konkurrensskadeavgift avseende Gothnet) och två beslut från Konkurrensverket som överklagats till Patent- och marknadsdomstolen (dels ett beslut om förbud mot en företagskoncentration avseende ostvarumärken, dels ett interimistiskt förbud avseende konkurrensbegränsande avtal med träningsanläggningar).			
De två avslutade ärendena 2019 avser en dom i Patent- och marknadsöverdomstolen avseende konkurrensskadeavgift (Nasdaq) och ett föreläggande om att skriftligt svara på en ansökan om resning (konkurrensskadeavgift avseende Gothnet).			
Totalt konkurrenslagsärenden¹⁴			
Registrerade	106	114	118
Avslutade	112	104	125

	2019	2018	2017
Lagen om offentlig upphandling			
Beräknad årskostnad, inklusive indirekta kostnader, tkr ¹	18 354	21 146	20 536
Utnyttjad tid (av total tid) procent	12	15	14
Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar	166	216	228
Tillsynsärenden m.m. ²			
Registrerade	120	67	99
Avslutade	89	93	119
Avslutade ärenden,			
Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar ³	124	195	220
Genomsnittligt antal timmar per ärende ⁴	42	70	58
Beräknad kostnad per ärende, inklusive indirekta kostnader, tkr ⁵	29	47	39
Domstolsärenden			
Registrerade	20	27	21
Avslutade	28	21	22
Avslutade ärenden,			
Genomsnittlig tid för ärenden i domstol, kalenderdagar ¹⁵	301	314	282
Genomsnittligt antal timmar per ärende ⁴	32	64	38
Beräknad kostnad per ärende, inklusive indirekta kostnader, tkr ⁵	22	43	25
<i>De registrerade ärendena 2019 avser 20 ansökningar om upphandlingsskadeavgift, därav 14 fakultativa och 6 obligatoriska.</i>			
Lagen om valfrihetssystem			
Beräknad årskostnad, inklusive indirekta kostnader, tkr ¹	63	11	89
Utnyttjad tid (av total tid) procent	0,04	0,01	0,1
Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar	0	36	37
Registrerade			
Avslutade	0	0	2
Avslutade ärenden,			
Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar ³	0	36	37
Genomsnittligt antal timmar per ärende ⁴	0	6	74
Beräknad kostnad per ärende, inklusive indirekta kostnader, tkr ⁵	0	4	49
Remissyttranden			
Besvarade remisser	123	146	159
Utnyttjad tid (av total tid) procent	3	3	2
Beräknad kostnad per ärende, inklusive indirekta kostnader, tkr ⁵	39	30	18

	2019	2018	2017
Nyckeltal			
Total lokalyta per anställd, m ² ¹⁶	21	24	23
Lokalhyra per anställd och år, tkr ¹⁷	100	101	97

- 1) Total förvaltningskostnad fördelad efter under året registrerad tid.
- 2) Inkluderar även ärenden som registrerats som tipsärenden och utretts på tillsynsenhet.
- 3) Från det datum då ärendet öppnades till att det avslutats.
- 4) Registrerade timmar från ärendets öppnande till att det avslutats.
- 5) Samtliga timmar under hela handläggningstiden, oavsett kalenderår, har beräknats efter timkostnad under det år ärendet avslutats.
- 6) Anmälningar av företagskoncentrationer som inte når särskild utredning, beräknat i arbetsdagar från ankomstdatum tills ärendet avslutas.
- 7) För domstolsärenden redovisas enbart statistik för ärenden som avser prövning i sak i Patent- och marknadsdomstolarna. Således redovisas inte statistik för domstolsärenden som avser Konkurrensverkets utredningsåtgärder enligt 5 kap. konkurrenslagen (åläggande och platsundersökningar).
- 8) I tidigare årsredovisningar har även ärenden gällande ansökningar avseende tillstånd att genomföra platsundersökningar ingått i statistiken för registrerade domstolsärenden. Inklusiva platsundersökningar uppgick registrerade ärenden 2019 till 5, 2018 till 5 och 2017 till 6.
- 9) I tidigare årsredovisningar har även ärenden gällande ansökningar avseende tillstånd att genomföra platsundersökningar ingått i statistiken för avslutade domstolsärenden. Inklusiva platsundersökningar uppgick avslutade ärenden 2019 till 4, 2018 till 6 och 2017 till 6.
- 10) Från det att ärendet startar i Patent- och marknadsdomstolen till slutligt avgörande.
- 11) I tidigare årsredovisningar har även ärenden gällande ansökningar avseende tillstånd att genomföra platsundersökningar ingått i statistiken för genomsnittlig tid för ärenden i domstol. Inklusiva platsundersökningar uppgick genomsnittlig tid, kalenderdagar, för ärenden i domstol tid 2019 till 206, 2018 till 420 och 2017 till 527.
- 12) I tidigare årsredovisningar har även ärenden gällande ansökningar avseende tillstånd att genomföra platsundersökningar ingått i statistiken för genomsnittligt antal timmar i domstol. Inklusiva platsundersökningar uppgick genomsnittligt antal timmar 2019 till 5 106, 2018 till 2 187 och 2017 till 967.
- 13) I tidigare årsredovisningar har även ärenden gällande ansökningar avseende tillstånd att genomföra platsundersökningar ingått i statistiken för beräknad kostnad per ärende. Inklusiva platsundersökningar uppgick beräknad kostnad per ärende 2019 till 3 528, 2018 till 1 483 och 2017 till 654.

- 14) I tidigare årsredovisningar har även ärenden gällande ansökningar om tillstånd att genomföra platsundersökningar ingått i statistiken för totalt antal konkurrenslagsärenden. Inklusiva platsundersökningar uppgick registrerade ärenden 2019 till 109, 2018 till 119 och 2017 till 123. Avslutade ärenden uppgick 2019 till 115, 2018 till 111 och 2017 till 129.
- 15) Från det att Konkurrensverket lämnat in ansökan till förvaltningsrätten tills slutligt beslut.
- 16) Konkurrensverket har under juni månad 2019 flyttat till nya lokaler. Total lokalyta är uträknat efter halva tiden i lokaler på Torsgatan 11 och halva tiden i lokaler på Ringvägen 100.
- 17) Konkurrensverket har under 2019 totalt betalat 13 månadshyror, detta då Konkurrensverket under juni månad behövde tillgång till både Torsgatan 11 och Ringvägen 100.

Fördjupad ärendestatistik konkurrenslagsärenden	2019	2018	2017
Tips som lett till förstudie			
Registrerade	42	44	47
Avslutade	38	47	43
Genomsnittlig handläggningstid, kalenderdagar ¹			
Tips som lett till förstudie	48	24	32
Utredningsärenden ²	222	166	376
Särskilt krävande utredningsärenden ^{2,3}	573	731	953
Total Medel	85	80	174

- 1) Från det datum då ärendet öppnades till att det avslutats.
- 2) Inkluderar ärenden som klassas som konkurrensbegränsande samarbete, missbruk av dominerande ställning samt konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.
- 3) För att klassificeras som ett särskilt krävande utredningsärende krävs en utredningstid om över 365 dagar och över 2 000 timmar.

Ekonomisk översikt

Anslags- och bidragsfinansierad verksamhet (tkr)

År	Anslag			Övriga intäkter			Kostnader		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Konkurrens ¹	136 964	121 090	119 168	509	547	4 131	137 473	121 636	123 298
Offentlig upphandling ¹	22 267	24 517	23 664	83	111	820	22 350	24 628	24 485
Total	159 231	145 607	142 832	592	658	4 951	159 823	146 264	147 783

Uppbörd (tkr)

År	Intäkt			Tillfört statens budget		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Konkurrensskadeavgift	-	-	8 000	-	-	8 000
Upphandlingskadeavgift	25 305	12 575	29 905	25 305	12 575	29 905
Total	25 305	12 575	37 905	25 305	12 575	37 905

Transfereringar (tkr)

År	Erhållet från statens budget/andra myndigheter			Lämnade bidrag			Finansiella kostnader		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Konkurrens	28 881	22 229	44 781	28 881	22 229	44 781	0	0	0
Varav rättegångskostnader	24 263	16 224	37 091	24 263	16 224	37 091	0	0	0
Varav forskningsbidrag	4 617	6 005	7 690	4 617	6 005	7 690	0	0	0
Offentlig upphandling	6 113	5 791	3 358	6 113	5 791	3 358	0	0	0
Varav forskningsbidrag	6 113	5 791	3 358	6 113	5 791	3 358	0	0	0
Total	34 994	27 782	48 138	34 994	27 782	48 138	0	0	0

¹⁾ Fördelning av kostnader och intäkter baseras på registrerad tid.

Avrapporterade regeringsuppdrag

Uppdrag enligt instruktion, regleringsbrev samt särskilda uppdrag (tkr)

Dnr	Uppdrag	Erhållna medel	Kostnader inkl. overhead
123/2016	Uppdrag att ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik 2016-2018	0	155
421/2017	Uppdrag att ta emot nyanlända arbetssökande för praktik 2016-2018	0	136

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2019	2018	2017	2016	2015
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	22 000	12 000	12 000	12 000	12 000
Utnyttjad	12 664	2 857	2 084	2 236	3 344
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	10 000	6 000	6 000	18 000	18 000
Maximalt utnyttjad	0	0	16 665	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	4	29	0
Räntekostnader	48	87	55	89	83
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	1 200
Avgiftsintäkter	123	214	1 705	5 271	2 048
<i>Avgiftsintäkter som ej disponeras</i>					
Inkomsttitel 2714 Sanktionsavgifter m.m.					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	25 305	12 575	37 905	35 250	5 460
Anslagskredit					
Beviljad					
Uo 24 1:13 ap.1 Konkurrensverket (Ramanslag)	4 589	4 374	4 300	4 228	21 519
Uo 24 1:14 ap.1 Konkurrensforskning (Ramanslag)	414	414	410	409	410
Uo 24 1:19 ap.2 Finansiering av rättegångskostnader (Ramanslag)	1 800	1 800	1 800	0	1 800
Utnyttjad					
Uo 24 1:13 ap.1 Konkurrensverket (Ramanslag)	0	0	0	1 220	0
Uo 24 1:14 ap.1 Konkurrensforskning (Ramanslag)	15	59	18	0	0
Uo 24 1:19 ap.2 Finansiering av rättegångskostnader (Ramanslag)	0	24	1 800	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande					
Uo 24 1:13 Konkurrensverket (Ramanslag)	5	4 272	1 858	0	7 241
Uo 24 1:14 Konkurrensforskning (Ramanslag)	0	0	0	194	176
Uo 24 1:19 Finansiering av rättegångskostnader (Ramanslag)	13	0	0	0	15 772

	2019	2018	2017	2016	2015
Bemyndiganden					
Tilldelade	13 000	12 000			
Summa gjorda åtaganden	11 743	8 846			
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	141	131	134	141	177
Medelantalet anställda (st) ¹	169	155	158	179	205
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 118	1 108	1 094	1 096	1 019
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

¹⁾ I beräkningen av medelantalet anställda är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

Resultaträkning

(tkr)	Not	2019	2018
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	159 231	145 607
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	123	214
Intäkter av bidrag	3	446	432
Finansiella intäkter	4	23	12
Summa		159 823	146 264
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-122 092	-112 840
Kostnader för lokaler		-17 500	-16 365
Övriga driftkostnader	6	-18 000	-15 905
Finansiella kostnader	7	-83	-127
Avskrivningar och nedskrivningar		-2 148	-1 028
Summa		-159 823	-146 264
Verksamhetsutfall		0	0
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	8	25 305	12 575
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-25 305	-12 575
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		34 994	27 782
Lämnade bidrag	9	-34 994	-27 782
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning

(tkr)	Not	2019-12-31	2018-12-31
Tillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	10	2 314	57
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	11	10 545	3 452
Summa		12 859	3 509
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		0	1
Fordringar hos andra myndigheter	12	2 070	2 182
Övriga kortfristiga fordringar	13	864	875
Summa		2 934	3 058
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	14	4 950	5 568
Upplupna bidragsintäkter	15	0	28
Summa		4 950	5 596
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	16	-503	-4 762
Summa		-503	-4 762
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		12 748	15 229
Summa		12 748	15 229
Summa tillgångar		32 988	22 630
Kapital och skulder			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	17	0	0
Årets kapitalförändring		0	0
Statskapital	18	0	379
Summa		0	379
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	19	893	0
Övriga avsättningar	20	1 249	1 216
Summa		2 142	1 216

(tkr)	Not	2019-12-31	2018-12-31
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	21	12 664	2 857
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		4 075	3 537
Leverantörsskulder		3 590	4 878
Övriga kortfristiga skulder	22	2 108	1 947
Summa		22 437	13 220
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	23	8 409	7 815
Summa		8 409	7 815
Summa kapital och skulder		32 988	22 630
Övriga ansvarsförbindelser	24	22 000	44 000
Summa		22 000	44 000

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 24 1:13 Ramanslag Konkurrensverket ap.1 Konkurrensverket	25	4 272	152 999	157 271	-157 266	5
Uo 24 1:14 Ramanslag Konkurrensforskning ap.1 Konkurrensforskning	26	-59	12 804	12 745	-12 760	-15
Uo 24 1:19 Ramanslag Finansiering av rättegångskostnader ap.2 Finansiering av rättegångskostnader	27	-24	24 300	24 276	-24 263	13
Summa		4 188	190 103	194 291	-194 289	2

Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Per 181231	
Inkomsttitel	Inkomster
2714 Sanktionsavgifter m.m.	
211 Konkurrens- och upphandlingsskadeavgift ¹	25 305
Summa	25 305

¹⁾ Inkomstliggaren skiljer inte på upphandlingsskadeavgift och konkurrensskadeavgift. Upphandlingsskadeavgiften för 2019 uppgår till 25 305 tkr.

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Anslag/ Anslagsbenämning (tkr)	Not	Tilldelat be- myndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år		
					2020	2021	2022
Uo 24 1:14 Ramanslag Konkurrensforskning ap.1 Konkurrens- forskning	28	13 000	8 846	11 743	7 452	4 290	0
Summa		13 000	8 846	11 743	7 452	4 290	0

Noter och tilläggsupplysningar

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Tilläggsupplysningar

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Konkurrensverkets bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring tillämpar myndigheten brytdagen den 3 januari. Brytdagen föregående år var den 4 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 50 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Konkurrensverket tillämpar intäktsmässig redovisning mot inkomsttitel, det vill säga redovisning mot inkomsttitel görs per den dag då myndigheten utfärdat faktura eller motsvarande handling eller om ingen faktura har utfärdats, när betalning kommer in.

Kostnadsmissig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före 2009 avräknas från och med 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans 2018, 325 tkr, har 2019 minskat med 64 tkr.

Upplysningar av väsentlig betydelse

Konkurrensverket har under 2019 flyttat till nya lokaler på Ringvägen 100 i Stockholm. I samband med denna flytt utrangerades en stor mängd anläggningstillgångar och nya köptes in.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp enligt socialförsäkringsbalken, vilket under 2019 motsvarar 23 250 kr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Ett objekt som understiger det fasta beloppet men tillhör en fungerande enhet läggs ihop med övriga objekt och definieras som en tillgång. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser och rättigheter
3 år	Datorer och kringutrustning
5 år	Maskiner och tekniska anläggningar
5 år	Övriga kontorsmaskiner
6–10 år	Inredningsinventarier

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare/styrelseuppdrag	Ersättning (tkr)
Generaldirektör Rikard Jermsten	1 376
<i>Tillitsdelegationen, ledamot</i>	
<i>Kommittén för teknologisk innovation och etik, ledamot</i>	
<i>Statens tjänstepensionsverks styrelse, ledamot</i>	

Förmånen av fri bil är given men utnyttjas inte.

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro (%)	2019	2018
Totalt	2,9	1,6
Andel 60 dagar eller mer	45,7	9,2
Kvinnor	3,2	2,1
Män	2,5	1,1
Anställda –29 år	1,9	1,8
Anställda 30–49 år	1,8	1,6
Anställda 50– år	6,2	1,7

Noter

Resultaträkning (tkr)

		2019	2018
Not 1	Intäkter av anslag		
	Uo 24 1:13 Konkurrensverket	157 202	143 320
	Uo 24 1:14 Konkurrensforskning	2 029	2 287
	Summa	159 231	145 607
	<p>Summa "intäkter av anslag" (159 231 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (194 289 tkr) på anslagen Uo 24 1:13, Uo 24 1:14 samt Uo 24 1:19. Skillnaden (35 058 tkr) beror på minskning av semesterlöneskuld med 64 tkr som intjänats före 2009. Denna post har belastat anslaget Uo 24 1:13 men inte bokförts som en kostnad i resultaträkningen. Övriga 34 994 tkr avser anslaget Uo 24 1:19 som redovisas i transfereringsavsnittet som "Medel som erhållits från stadsbudgeten för finansiering av bidrag".</p>		
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	2	163
	Intäkter av offentligrättsliga avgifter	8	22
	Intäkter av uppdragsverksamhet	0	23
	Kammarkollegiet, stöd för nordisk-baltisk konferens	97	0
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	16	6
	Summa	123	214
Not 3	Intäkter av bidrag		
	Bidrag från statliga myndigheter	161	243
	Bidrag från EU:s institutioner	285	189
	Summa	446	432
Not 4	Finansiella intäkter		
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	0	0
	Ränta på lån i Riksgäldskontoret	18	9
	Övriga finansiella intäkter	5	3
	Summa	23	12
	<p>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgäldskontoret har sedan 2015-02-18 varit negativ.</p>		
Not 5	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	78 168	73 109
	<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	23	160
	Sociala avgifter	40 720	36 486
	Övriga kostnader för personal	3 204	3 245
	Summa	122 092	112 840

		2019	2018
Not 6	Övriga driftkostnader		
	Reparationer och underhåll	322	186
	Reaförlust vid avyttring av anläggningstillgångar	174	0
	Resor, representation, information	2 687	2 362
	Köp av varor	2 378	1 676
	Köp av tjänster	12 406	11 660
	Övrigt	33	21
	Summa	18 000	15 905
Not 7	Finansiella kostnader		
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	48	87
	Övriga finansiella kostnader	35	40
	Summa	83	127
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgäldskontoret har sedan 2015-02-18 varit negativ.		
Not 8	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		
	Konkurrensskadeavgifter	0	0
	Upphandlingsskadeavgifter	25 305	12 575
	Summa	25 305	12 575
	Det är inget utfall avseende konkurrensskadeavgifter under räkenskapsåret.		
Not 9	Lämnade bidrag		
	Forskningsbidrag	10 731	11 558
	Ersättning rättegångskostnader	24 263	16 224
	Summa	34 994	27 782

Under 2019 har ersättning med 24 263 tkr utbetalats till Nasdaq Stockholm AB som ersättning för rättegångskostnader i enlighet med regeringsbeslut N2019/02332/MK.

Balansräkning (tkr)

		2019-12-31	2018-12-31
Not 10	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	5 237	5 237
	Årets anskaffningar	2 568	0
	Årets utförsäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-5 237	0
	Summa anskaffningsvärde	2 568	5 237
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-5 180	-5 066
	Årets avskrivningar	-311	-114
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	5 237	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-254	-5 180
	Utgående bokfört värde	2 314	57
Not 11	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	19 481	17 213
	Årets anskaffningar	9 484	2 329
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-9 894	-61
	Summa anskaffningsvärde	19 071	19 481
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-16 029	-15 176
	Årets avskrivningar	-1 837	-914
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	9 340	61
	Summa ackumulerade avskrivningar	-8 526	-16 029
	Utgående bokfört värde	10 545	3 452
Not 12	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	2 057	2 182
	Saldo på skattekonto	13	0
	Summa	2 070	2 182
Not 13	Övriga kortfristiga fordringar		
	Övriga förskott till anställda	0	0
	Uppbördsfordringar	775	875
	Övriga kortfristiga fordringar	89	0
	Summa	864	875
	Uppbördsfordran avser fakturerade upphandlingsskadeavgifter till Malmö stad på 75 tkr och Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län på 700 tkr. Båda fordringarna är reglerade i januari 2020.		
Not 14	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	3 747	3 966
	Förutbetalda kostnader för licenser	1 010	985
	Övriga förutbetalda kostnader	192	617
	Summa	4 950	5 568

		2019-12-31	2018-12-31
Not 15	Upplupna bidragsintäkter		
	Anställningsstöd Arbetsförmedlingen	0	28
	Summa	0	28
	Anställningsstöd för december 2019 har inkommit på skattekonto i december och redovisas vid not 12, Fordringar hos andra myndigheter.		
Not 16	Avräkning med statsverket		
	Uppbörd		
	Ingående balans	-875	0
	Redovisat mot inkomstitel	-25 305	-12 575
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	25 405	11 700
	Skulder avseende Uppbörd	-775	-875
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	0	0
	Redovisat mot anslag	24 263	16 224
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-24 263	-16 224
	Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-4 212	-1 840
	Redovisat mot anslag	170 026	157 235
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-165 803	-159 607
	Återbetalning av anslagsmedel	0	0
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	10	-4 212
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	325	395
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-64	-70
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	261	325
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	0	-261
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	25 405	13 008
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-24 263	-17 271
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	-1 142	4 524
	Övriga skulder på statens centralkonto	0	0
	Summa Avräkning med statsverket	-503	-4 762
Not 17	Myndighetskapital		
	Myndighetskapital saknas och därför redovisas inte någon specifikationstabell.		

	2019-12-31	2018-12-31
Not 18 Statskapital		
Statskapital utan avkastningskrav avseende konst	0	379
Utgående balans	0	379
Konsten har återlämnats till Statens konstråd i samband med flytt till nya lokaler.		
Not 19 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
Ingående avsättning	0	83
Årets pensionskostnad	1 028	0
Årets pensionsutbetalningar	-135	-83
Utgående avsättning	893	0
Not 20 Övriga avsättningar		
Avsättning för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	1 016	796
Årets förändring	233	220
Utgående balans	1 249	1 016
Konkurrensverket planerar inte att använda något av dessa medel under 2020.		
Återställningskostnader för lokaler i samband med flytt		
Ingående balans	200	0
Årets förändring	-200	200
Utgående balans	0	200
Summa utgående balans	1 249	1 216
Not 21 Lån i Riksgäldskontoret		
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Ingående balans	2 857	2 084
Under året nyupptagna lån	12 126	2 293
Årets amorteringar	-2 319	-1 520
Utgående balans	12 664	2 857
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	22 000	12 000
Not 22 Övriga kortfristiga skulder		
Personalens källskatt	2 108	1 947
Summa	2 108	1 947

		2019-12-31	2018-12-31
Not 23	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	7 835	7 128
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	179	247
	Upplupna kostnader inomstatliga, exklusive sociala avgifter	260	240
	Övriga upplupna kostnader	135	200
	Summa	8 409	7 815
Not 24	Övriga ansvarsförbindelser		
	Övrigt	22 000	44 000
	Summa	22 000	44 000
	<p>Konkurrensverket disponerar anslag Uo 24 1:19 ap.2, Finansiering av rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan. Medlen får användas först efter beslut av Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Den totala ersättningskyldigheten vid förlust av samtliga pågående domstolsprocesser som Konkurrensverket är delaktig i per 2020-02-10 har uppskattats till 22 miljoner kronor. Konkurrensverkets bedömning är att det finns en möjlig förpliktelse, beloppet redovisas därför som en ansvarsförbindelse.</p>		

Anslagsredovisning

Not 25	Uo 24 1:13 Konkurrensverket (Näringsdepartementet) ap.1 Konkurrensverket (ram)	
	Enligt regleringsbrevet disponerar Konkurrensverket en anslagskredit om 4 589 tkr. Under 2019 har Konkurrensverket inte utnyttjat krediten. Konkurrensverket får disponera hela det ingående överföringsbeloppet om 4 272 tkr då detta understiger 3 % av föregående års tilldelning om 145 803 tkr enligt regleringsbrevet. Anslaget är räntebärande.	
Not 26	Uo 24 1:14 Konkurrensforskning (Näringsdepartementet) ap.1 Konkurrensforskning (ram)	
	Enligt regleringsbrevet disponerar Konkurrensverket en anslagskredit om 414 tkr. Under 2019 har Konkurrensverket utnyttjat 15 tkr av krediten. Anslaget är räntebärande.	
Not 27	Uo 24 1:19 Finansiering av rättegångskostnader (Näringsdepartementet) ap.2 Finansiering av rättegångskostnader (ram)	
	Enligt regleringsbrevet disponerar Konkurrensverket en anslagskredit om 1 800 tkr. Under 2019 har Konkurrensverket inte utnyttjat krediten. Anslaget är icke räntebärande.	

Beställningsbemyndiganden

Not 28 Uo 24 1:14 Konkurrensforskning ap.1 Konkurrensforskning (ram)

Bemyndiganden avser bidrag för konkurrens- och upphandlingsforskning som Konkurrensverket har tagit beslut om till och med 2019 som ska betalas från och med 2020 och framåt.

Stockholm 21 februari 2020

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Rikard Jermsten', written in a cursive style.

Rikard Jermsten
Generaldirektör

Adress 103 85 Stockholm
Telefon 08-700 16 00
konkurrensverket@kkv.se

www.konkurrensverket.se